

ZPRAVODAJ

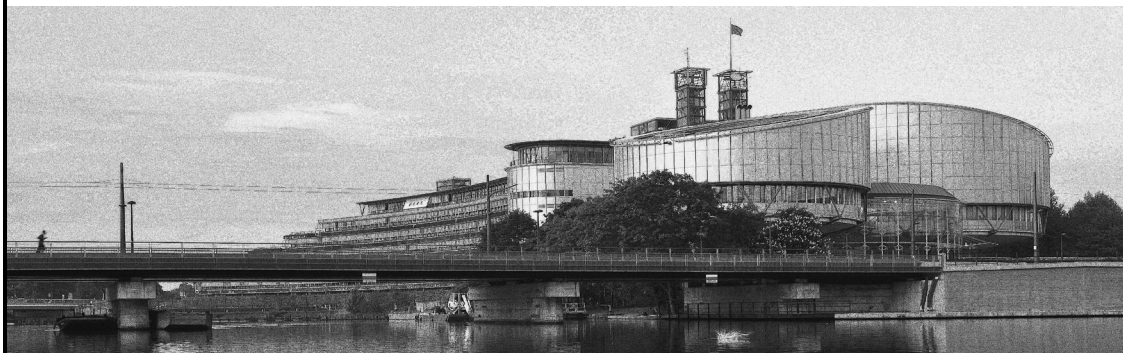
KANCELÁŘE VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE
pro zastupování České republiky před
EVROPSKÝM SOUDEM PRO LIDSKÁ PRÁVA

Ročník 6 / Číslo 2
Červenec 2018

Připravován ve spolupráci
s analytickými útvary
Ústavního soudu,
Nejvyššího soudu,
Nejvyššího správního
soudu a Kanceláře
veřejného ochránce práv.

Přináší ve formě anotací
informace o aktuální
judikatuře ESLP vydané
proti ČR i ostatním
státům Rady Evropy.

Vychází čtvrtletně
v elektronické formě
([archív zde](#)).

,V projednávané věci se však [fyzicky postiženým stěžovatelem] dovolávané právo, a sice právo získat o dovolené přístup na pláž a k moři na místě odlišném od jeho běžného místa pobytu, týká vzájemných vztahů mezi jednotlivci tak širokého a neurčitého rozsahu, že nemůže existovat představitelný přímý vztah mezi opatřeními požadovanými po státu za účelem nápravy nečinnosti soukromých provozovatelů koupališť a stěžovatelovým soukromým životem.'

Botta proti Itálii,
č. 21439/93, rozsudek
ze dne 24. února 1998, § 35

KONTAKT

Kancelář vládního zmocněnce pro
zastupování ČR před ESLP
Ministerstvo spravedlnosti
Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2
e-mail: kvz@msp.justice.cz
web: www.justice.cz

Databáze judikatury

web: eslp.justice.cz

SLOVO ÚVODEM

Loni touto dobou jsem zde zdůvodňoval použitou barvu zlátnoucího obilí a zmiňoval také počínající okurkovou sezónu (odtud zelená barva letošního letního čísla). Leč asi bych měl poznamenat, že půjde-li vše dobře, vidíte náš Zpravodaj v této podobě naposledy. Tedy, věřím, že toto periodikum nezanikne, ale chci říct, že jsme se vážně zabývali výsledky ankety, na kterou řada z vás před nějakou dobou odpověděla, a pokusili jsme se je promítnout do praxe, což by mohlo nastat právě již v příštím čísle.

A tak by na vás za tři měsíce měl náš Zpravodaj po pěti a půl letech vykouknout v nové podobě. Stávající okruh poskytovaných informací nejenže zůstane zachován, ale bude ještě rozhojněn o řadu více méně (ne)pravidelných rubrik, v nichž bychom vás rádi zpravovali o věcech nedávno postoupených velkému senátu a ve vztahu k České republice rovněž o nově projednávaných případech, výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva (Soud') nebo rozhodnutích jiných mezinárodních orgánů ochrany lidských práv. To vše by měla doprovázet nová grafika.

Jinými slovy, nezhálíme ani v době probíhajícího mistrovství světa ve fotbale (všimněte si, že proti jednomu z finalistů anotujeme v tomto čísle hned čtyři judikáty, zatímco ten druhý je tentokrát opomenut) a zuřících dovolených.

Co se těch týče, přiznám se, že jsem si již na týden odskočil do teplých krajín a že jsem se v oné ‚plážové destinaci‘ při fakultativním výletě po pamětihodnostech s obligátní zastávkou v obchodě s kožesčinami setkal rovněž se štrasburskou judikaturou. Neověřoval jsem, zda naše tamní průvodkyně rovněž odebírá tento Zpravodaj. Současně to nebylo úplně nečekané setkání, i když jsem si nemyslel, že problematika přijde na přetřes zrovna při té příležitosti.

Každopádně naší průvodkyně její styl lidového vypravěče, kdy totéž vykládá turistům již nejméně po sto padesáté páté, umožnil poměrně poutavě (= něco si z toho pamatuji) v jednom sledu pojednat o řadě věcí. Začala u postavení příslušníků různých armád, vzala to přes obranu proti jedovatým hadům, štírům a tarantulím, na které lze prý narazit kdekoli a na které platí jedině uměle nasazený a v zahradách hýčkaný had nazývaný ‚velkej černej‘, a skončila u poměrů na trhu s nemovitostmi, kde jsou z jakýchsi přesných (lidsko-)právních důvodů (či spíše vad) k mání velmi levné vily s bazény či bez nich. Právě v souvislosti s posledně uvedeným fenoménem nám naznačila, jak komplikovaný může být výkon rozsudku Soudu ohledně majetkových nároků osob přesídlených ze severu na jih onoho ostrova, jehož jméno budiž pro vás hádankou, jejímž vyřešením se můžete případně zabírat při ležení pod slunečníkem kdekoli na světě, pokud vám ještě není zcela zřejmé.

Přeji i vám příjemné prožití letošního léta, pokud možno bez spálených zad, zato se špetkou poznání, ať už z hlediska historického, zeměpisného, přírodovědného, kulinařského nebo třeba judikatury Soudu.

JUDr. Vít Alexander Schorm,
vládní zmocněnec

OBSAH

Obsah	2	Rodinné právo	14
Rozsudky a rozhodnutí Soudu proti České republice	3	Rozsudek ze dne 1. února 2018 ve věci <i>V. C. proti Itálii</i>	14
Délky řízení	3	Svoboda projevu	16
Rozsudek ze dne 8. února 2018 ve věci <i>Žirovnický proti České republice</i>	3	Rozsudek ze dne 9. ledna 2018 ve věci <i>GRA Stiftung gegen Rassismus und Antisemitismus proti Švýcarsku</i>	16
Kontradiktornost řízení	4	Školství	17
Rozsudek ze dne 11. ledna 2018 ve věci <i>Colloredo Mansfeldová proti České republice</i>	4	Rozsudek ze dne 30. ledna 2018 ve věci <i>Enver Şahin proti Turecku</i>	17
Rozsudky a rozhodnutí Soudu proti jiným státům než České republice	5	Televizní vysílání	19
Boj proti dopingu	5	Rozsudek ze dne 22. února 2018 ve věci <i>Alpha Doryforiki Tileorasi Anonymi Etairia proti Řecku</i>	19
Rozsudek ze dne 18. ledna 2018 ve věci <i>FNASS a ostatní proti Francii</i>	5	Trestní řízení	21
Cizinecké právo	7	Rozsudek ze dne 23. ledna 2018 ve věci <i>Kuchta proti Polsku</i>	21
Rozsudek ze dne 1. února 2018 ve věci <i>M. A. proti Francii</i>	7	Vězeňství	23
Pracovní právo	9	Rozsudek ze dne 13. března 2018 ve věci <i>Ebedin Abi proti Turecku</i>	23
Rozsudek ze dne 9. ledna 2018 ve věci <i>Catalan proti Rumunsku</i>	9	Zdravotnictví	24
Rozsudek ze dne 22. února 2018 ve věci <i>Libert proti Francii</i>	11	Rozhodnutí ze dne 23. ledna 2018 ve věci <i>Afiri a Biddarri proti Francii</i>	24
Reklama	12	Závěrem...	26
Rozsudek ze dne 30. ledna 2018 <i>Sekmadienis Ltd. proti Litvě</i>	12		

Zpravodaj vydává Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva, Ministerstvo spravedlnosti.

Autoři anotací (v abecedním pořadí): Monika Hanych (KVZ), Eliška Hronová (KVZ), Martina Jirsová (KVZ), Petr Konůpka (KVZ), Petra Lehotská (ÚS), Jana Martinková (KVZ), Vladimír Pysk (KVZ), Vít A. Schorm (KVZ), Monika Šamová (KVZ) a Diana Šmídová (KVZ).

Obsah Zpravodaje: Petr Konůpka. **Úvodní fotografie:** © Vít Alexander Schorm.

Anotace rozsudků a rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva obsažené ve Zpravodaji nejsou úředními rozhodnutími a nejsou závazné. Jsou však autorskými díly chráněnými autorským právem. Zpravodaj jako celek ani jednotlivé anotace v něm obsažené proto nesmí být bez předchozího souhlasu státu reprezentovaného Ministerstvem spravedlnosti zpřístupňovány veřejnosti ani jinak užívány, zejména rozmnožovány, nad rámec volného užití dle § 30 autorského zákona a zákonných licencí dle § 31 a násl. autorského zákona.

ROZSUDKY A ROZHODNUTÍ SOUDU PROTI ČESKÉ REPUBLICE

DÉLKY ŘÍZENÍ

Rozsudek ze dne 8. února 2018 ve věcech č. 10092/13 a šesti dalších - Žirovnický proti České republice

Výbor první sekce Soudu dospěl k jednomyslnému závěru, že některá stěžovatelem na vnitrostátní úrovni vedená řízení nedostala požadavku na projednání věci v přiměřené lhůtě dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Za zjevně neopodstatněnou naopak označil námitku stěžovatele, že český kompenzační prostředek nápravy nepřiměřeně dlouhých řízení není v praxi účinný ve smyslu článku 13 Úmluvy.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatel na vnitrostátní úrovni vede desítky, ba stovky soudních sporů. Sedm stížností, o nichž bylo rozsudkem rozhodnuto, se týkalo sedmi hlavních a sedmi navazujících řízení v režimu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem („OdškZ“), v nichž se stěžovatel domáhal peněžitých náhrad za nepřiměřenou délku řízení hlavních.

Jak bude dále vysvětleno, Soud meritorně posuzoval přiměřenost délky pouze jednoho z hlavních řízení, jež na třech stupních soudní soustavy trvalo 9 let a 4 měsíce, aniž bylo skončeno, a všech sedmi kompenzačních řízení, která se bez započtení povinného předběžného projednání ministerstvem spravedlnosti odehrávala na dvou až čtyřech stupních soudní soustavy a trvala v rozmezí od 2 let a 10 měsíců do 8 let a 9 měsíců, aniž byla - včetně těch nejdelších - většinou skončena.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

A. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČL. 6 ODST. 1 ÚMLUVY

Stěžovatel především namítal, že délky původních i kompenzačních řízení nebyly přiměřené, jak požaduje čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

a) K přijatelnosti

Soud předně konstatoval, že námitka nepřiměřené délky jednoho hlavního řízení je nepřijatelná, neboť byla uplatněna opožděně.

Vláda dále namítala, že stěžovatel nemohl utrpět v důsledku průtahů podstatnou újmu, jelikož předmět hlavních řízení měl pro něho nízký význam. V této souvislosti upozornila, že stěžovatel vede množství

sporů a je znám svým obstrukčním chováním, kdy zneužívá systém soudní ochrany práv podáváním malingerních a zjevně neopodstatněných návrhů, aby si zkrátil svůj pobyt ve výkonu trestu odnětí svobody. Soud připustil, že je mu toto procesní chování stěžovatele známo z úřední činnosti, když sám eviduje již 52 jím podaných stížností. Ztotožnil se tak s hodnocením vnitrostátních orgánů, že je-li osoba účastníkem množství soudních sporů, nevyhnutelně to ovlivňuje její vnímání újmy v důsledku nepřiměřené délky těchto řízení. Takovou újmu nepochybně jinak vnímají ti, pro něž účast v soudním řízení nepředstavuje součást jejich každodenního života. Dle Soudu byl předmět původních řízení skutečně z objektivního hlediska natolik nevýznamný, že stěžovatel nemohl kvůli průtahům utrpět podstatnou újmu. Jedinou výjimkou mohlo být řízení, v němž se domáhal ochrany proti zásahu do všeobecných osobnostních práv, které pro něho mohlo mít zvýšený význam. Ve vztahu k ostatním hlavním řízením pak Soud shledal, že není splněn ani jeden z důvodů, který by zakládal potřebu pokračovat v projednávání těchto námitek. Problematika délek řízení už byla Soudem nesčetněkrát nastolena, a to i ve vztahu k České republice. Dodržování lidských práv proto nevyžaduje další projednání takových námitek. Nadto byly tyto případy řádně posouzeny ze strany vnitrostátních soudů. Soud tedy učinil závěr, že kromě výše uvedené výjimky jsou námitky nepřiměřené délky původních řízení nepřijatelné pro absenci podstatné újmy dle čl. 35 odst. 3 písm. b) Úmluvy.

Pokud jde o kompenzační řízení, které stěžovatel zahájil z důvodu průtahů zmíněného řízení na ochranu osobnosti, Soud prohlásil námitku jeho nepřiměřené délky za zjevně neopodstatněnou dle čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy, jelikož trvalo 2 roky a 10 měsíců na čtyřech stupních soudní soustavy.

b) K odůvodněnosti

Soud následně shrnul délky jednotlivých řízení, u nichž shledal námitku nepřiměřené délky jako přijatelnou (viz tabulku výše).

V případě hlavního řízení, jehož délka byla posuzována meritorně, 138/2006 sama vláda připustila, že ve světle relevantních kritérií pro určení přiměřenosti délky řízení (např. *Frydlander proti Francii*, č. 30979/96, rozsudek velkého senátu ze dne 27. června 2000, § 43), nelze mít jeho dosavadní délku 9 let a 4 měsíce za souladnou s čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Soud dospěl ke stejnému závěru.

Ve vztahu ke kompenzačním řízením Soud připomněl, že přiměřenost jejich délky nelze posuzovat podle

obecných kritérií, jimiž se zkoumá délka řízení hlavního. Po vnitrostátních orgánech je vyžadována zvláštní péče, aby věc projednaly urychleně už proto, že účastníkem řízení je ten, kdo se již jednou stal obětí soudních průtahů. V zásadě pak platí, že k tomu, aby byl kompenzační prostředek nápravy účinný, nemělo by řízení na jednom stupni soudní soustavy trvat déle než jeden a půl roku, případně dva roky na dvou stupních soudní soustavy (srov. *CE.DI.SA Fortore S.N.C. Diagnostika Medica Chirurgica proti Itálii*, č. 41107/02 a 22405/03, rozsudek ze dne 27. září 2011, § 39; či *Francesco Quattrone proti Itálii*, č. 13431/07, rozsudek ze dne 26. listopadu 2013, § 33). Ve světle této judikatury Soudu nezbývalo než konstatovat, že žádné ze šesti zbývajících kompenzačních řízení nedostalo požadavku na projednání v přiměřené lhůtě. Soud v této souvislosti přivítal, že dle vnitrostátní judikatury mohou obecné soudy tento protiprávní stav napravit, pokud s ohledem na průtahy kompenzačního řízení samotného přiměřeně navýší částku přiznávané náhrady nemajetkové újmy v penězích. Pozdější judikatura však možnost dodatečného navýšení náhrad omezila, zvláště požadavkem, aby poškozený nárok na navýšení náhrady uplatnil ve stádiu řízení, které předchází účinkům zásady koncentrace řízení, tj. v zásadě před prvním jednáním ve věci. Jelikož ale průtahy mohou vzniknout i později, případně se délka řízení může ukázat jako nepřiměřená až s přihlédnutím k řízení jako celku, může lpění na této podmínce podkopávat použitelnost tohoto prostředku nápravy.

K porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy tedy došlo.

B. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 13 ÚMLUVY

Stěžovatel dále namítal, že český kompenzační prostředek nápravy není v praxi účinný ve smyslu článku 13 Úmluvy, který zaručuje každému, jehož práva a svobody přiznané Úmluvou byly porušeny, právo na účinné právní prostředky nápravy před vnitrostátním orgánem. Ačkoli podle Soudu řízení nedostala požadavku na projednání v přiměřené lhůtě, nebyla porušení natolik závažná, aby jimi mohla být zpochybněna účinnost daného prostředku nápravy *in abstracto* (srov. *Belperio a Ciarmoli proti Itálii*, č. 7932/04, rozsudek ze dne 21. prosince 2010, § 53; či *Hajrudinović proti Chorvatsku*, č. 69319/12, rozsudek ze dne 21. května 2015, § 58). Současně však Soud připomněl, že již v minulosti vyjádřil obavy z prodlužování řízení v režimu OdkšZ, které může být vedeno až na pěti stupních soustavy (viz zejména *Vokurka proti České republice*, č. 40552/02, rozhodnutí ze dne 16. října 2007; *DOMIRA, spol. s r. o. a Meluzínová proti České republice*, č. 60702/11 a 59633/12, rozhodnutí ze dne 7. března 2017, § 66). Kdyby tak v budoucnu vyšlo najevo, že celkové délky řízení podle OdkšZ jsou všeobecným nedostatkem takto nastaveného mechanismu a že se stěžovatelé nemohou v praxi domoci dodatečného navýšení přiznávaných

náhrad, mohl by Soud původní závěr o účinnosti českého kompenzačního prostředku nápravy přehodnotit. Prozatím však Soud prohlásil tuto námitku za zjevně neopodstatněnou podle čl. 35 odst. 3 Úmluvy.

KONTRADIKTORNOST ŘÍZENÍ

Rozsudek ze dne 11. ledna 2018 ve věci č. 51896/12 - Colloredo Mansfeldová proti České republice

Výbor první sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že nepředložením zásadního listinného důkazu stěžovatelce v restitučním řízení k vyjádření nebyla respektována zásada kontradiktornosti řízení, a došlo proto k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy chránícího právo na spravedlivý proces.

I. Skutkové okolnosti

Postavení stěžovatelky je po právní i skutkové stránce totožné s postavením bratrance stěžovatelky, stěžovatele ve věci *Colloredo Mansfeld proti České republice* (č. 15275/11 a 76058/12, rozsudek ze dne 15. prosince 2016), který v dotčeném vnitrostátním restitučním řízení vystupoval jako spolužalobce.

Stěžovatelka uplatnila restituční nárok týkající se inventáře zámku Opočno. Vzhledem k velkému množství položek bylo řízení o nároku rozděleno soudem prvního stupně do tří samostatných řízení. První části stěžovatelčina nároku soudy vyhověly, avšak druhou a třetí část, které jsou předmětem této stížnosti, zamítly. Své rozhodnutí v druhém a třetím řízení soudy opřely o rozhodnutí Ministerstva zemědělství z roku 1947, jímž byl zámek Opočno prohlášen za státní kulturní památku. Toto rozhodnutí nebylo účastníkům řízení předloženo a oni tak neměli možnost se k němu vyjádřit. Rozhodnutí o zamítnutí nároku stěžovatele v druhém i třetím řízení byla následně potvrzena nejvyššími soudními instancemi.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 ÚMLUVY

Stěžovatelka namítala, že bylo porušeno její právo na spravedlivý proces, jelikož v rozhodování soudů v druhém i třetím řízení sehrála zásadní roli listina, která jí nebyla předložena a ke které se tak neměla možnost vyjádřit.

Soud shledal, že hlavní otázkou komplexního restitučního řízení bylo určení vlastnictví k inventáři zámku Opočno k rozhodnému dni, jímž je 25. únor 1948 (*Gratzinger a Gratzingerová proti České republice*, č. 39794/98, rozhodnutí velkého senátu ze dne 10. června 2002, § 24). V tomto ohledu bylo rozhodnutí Minis-

terstva zemědělství z roku 1947 klíčovým důkazem, ke kterému stěžovatelka neměla možnost se vyjádřit.

Dále Soud s odkazem na případy týkající se stejných aspektů (*Krčmář proti České republice*, č. 35376/97, rozsudek ze dne 3. března 2000, § 42; *Milatová a ostatní proti České republice*, č. 61811/0, rozsudek ze dne 21. června 2005, § 65) shledal, že k tomu, aby byla respektována zásada kontradiktornosti, která je jedním z prvků práva na spravedlivý proces zaručeného čl. 6

odst. 1 Úmluvy, je nezbytné, aby byl stěžovatel seznámen s listinnými důkazy důležitými pro rozhodnutí soudu a byla mu poskytnuta příležitost se k nim vyjádřit (*Colloredo Mannsfeld*, cit. výše, § 33).

Soud konstatoval, že projednávaná věc se po skutkové i právní stránce shoduje s věcí *Colloredo Mannsfeld*, v níž Soud shledal porušení práva na spravedlivý proces. S ohledem na to dospěl k závěru o porušení čl. 6 odst. 1 i v projednávané věci.

ROZSUDKY A ROZHODNUTÍ SOUDU PROTI JINÝM STÁTŮM NEŽ ČESKÉ REPUBLICCE

BOJ PROTI DOPINGU

Rozsudek ze dne 18. ledna 2018 ve věcech č. 48151/11 a 77769/13 – FNASS a ostatní proti Francii

Senát páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že povinnost stěžovatelů jako vrcholových sportovců sdělovat na čtvrt roku dopředu přesné místo svého pobytu a každý den vyhradit jednu hodinu, kdy na jimi určeném místě budou dostupní za účelem vykonání neohlášené antidopingové kontroly, neporušila jejich právo na respektování soukromého života a obydlí zaručené článkem 8 Úmluvy. Dále rozhodl, že článek 2 Protokolu č. 4 zaručující právo na svobodu pohybu nebyl na daný případ použitelný.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovateli ve věci č. 48151/11 bylo 5 sportovních federací a 99 individuálních vrcholových sportovců kolektivních sportů. V dubnu 2010 vláda vydala nařízení, kterým uvedla vnitrostátní zákon o sportu do souladu se zásadami Světového antidopingového kodexu. V červnu 2010 se někteří stěžovatelé obrátili na nejvyšší správní soud s návrhem na zrušení těch ustanovení nařízení, která zakotvují povinnost, aby vrcholoví sportovci spadající do ‚cílové skupiny‘ určené Francouzskou antidopingovou agenturou (AFLD) podávali zprávy na čtvrt roku dopředu o místě svého pobytu a vyhradili každý den jednu hodinu za účelem možnosti provedení neohlášených antidopingových kontrol, a to i mimo sportovní události a tréninková období. Namítali, že toto hlášení zasahovalo do jejich práva na normální rodinný život, soukromí a svobodu pohybu. Taktéž namítali porušení zásady rovnosti, protože kontroly byly prováděny pouze u ‚cílové skupiny‘. Nejvyšší správní soud jejich žalobu zamítl.

Stěžovatelkou ve věci č. 77769/13 byla francouzská cyklistka, u níž ředitel AFLD v březnu 2008 rozhodl, že taktéž spadá do ‚cílové skupiny‘. Zařazení do této

skupiny bylo navíc v tu dobu časově neomezené. AFLD několikrát její zařazení prodloužila. Stěžovatelka tato rozhodnutí napadla u nejvyššího správního soudu v září 2012 a v březnu 2013. Nejvyšší správní soud žaloby zamítl s tím, že napadený zásah byl nezbytný a přiměřený cílům sledovaným antidopingovými programy, tedy ochraně zdraví sportovců a zaručení spravedlivosti a mravnosti sportovních soutěží.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

A. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

a) K přijatelnosti stížnosti

Soud úvodem konstatoval, že sportovní federace jako takové nebyly namítaným opatřením přímo dotčeny, a proto nemohou být považovány za oběti porušení Úmluvy ve smyslu článku 34 Úmluvy. Jejich stížnost je proto nepřijatelná pro neslučitelnost *ratione personae* s ustanoveními Úmluvy. Naproti tomu Soud připustil stížnost těch sportovců, kteří se osobně neobrátili na nejvyšší správní soud. Dle Soudu tak neučinili proto, že byli do ‚cílové skupiny‘ zařazení až poté, co nejvyšší správní soud zamítl žaloby jiných sportovců, takže by jejich opravný prostředek, po právní stránce totožný, neměl nadějí na úspěch.

b) K existenci zásahu do práv chráněných článkem 8 Úmluvy

Strany se shodly, že povinnost nahlašovat jejich místo pobytu představuje zásah do jejich práv zaručených článkem 8 Úmluvy. Soud považoval nicméně za potřebné vymezit rozsah zásahu do práv stěžovatelů. Konstatoval, že sportovci ‚cílové skupiny‘ měli povinnost podat veřejnému orgánu podrobné a aktualizované informace ohledně jejich místa pobytu sedm dní v týdnu a vyhradit si jednu hodinu na jimi určeném místě pro kontrolu, museli plánovat na dlouho dopředu a všechny změny museli hlásit. Porušení této povinnosti třikrát během po sobě jdoucích osmnácti měsíců by mělo za následek sankci. Soud proto shledal, že sporná povinnost představovala zásah do jejich soukromého života včetně rodinného života, kvality a

způsobu jejich života a osobní autonomie. Nadto dle Soudu šlo i o zásah do obydlí a dalších míst, kde se odehrával soukromý život stěžovatelů.

Soud připomněl, že požadavek ‚povinnosti stanovené zákonem‘ míří na vnitrostátní právo a jeho kvalitu, a vyžaduje, aby bylo dostupné, předvídatelné a jasné. Pojem ‚zákon‘ musí být chápán v materiálním, nikoliv formálním slova smyslu, a zahrnuje jak zákony, tak podzákonné předpisy a soudní výklad (*Fernández Martínez proti Španělsku*, č. 56030/07, rozsudek velkého senátu ze dne 12. června 2014, § 117). Soud v projednávané věci shledal, že vnitrostátní právo jasně stanovilo povinnosti sportovců, jejich příslušnost k ‚cílové skupině‘ a trvání členství v ní. ADFL byla nezávislá veřejná instituce zřízená zákonem, odpovědná zejména za plánování a výkon antidopingových programů a za určování sportovců v ‚cílové skupině‘. Povinnosti sportovců určila rozhodnutími, která uveřejnila ve sbírce rozhodnutí, a která tedy byla dostupná. Zařazení do ‚cílové skupiny‘ navíc vždy předcházelo kontradiktorní projednání a mohlo být předmětem soudního přezkumu před nejvyšším správním soudem. S ohledem na přesná a podrobná ustanovení mohli vrcholoví sportovci také uzpůsobit své jednání a požívat dostatečné ochrany proti svévoli. Namítaný zásah proto byl ‚v souladu se zákonem‘.

Soud uznal, že legitimní cíl ‚ochrany zdraví‘ byl zakotven v mezinárodních a vnitrostátních dokumentech, které uvádějí boj proti dopingům jako zájem v oblasti zdraví, které má sport podporovat. Účelem povinnosti sdělování místa pobytu tedy měla být ochrana zdraví, a to nejen vrcholových sportovců, ale taktéž amatérů a zejména mládeže. Co se týče druhého základu antidopingových programů, spravedlivosti sportovních soutěží, Soud upřednostnil výklad, že šlo spíše o ‚ochranu práv a svobod druhých‘ než o ‚ochranu morálky‘, jak tvrdila vláda. Užívání zakázaných látek za účelem dosažení lepších výsledků totiž nespravedlivě vylučuje soutěžící stejné úrovně, kteří se k němu neuchýlili, nebezpečně k jejich užívání podněcuje amatérské a obzvláště mladé sportovce a konečně připravuje diváky o spravedlivou soutěž, kterou oprávněně očekávají.

Zbývalo posoudit, zda zásah odpovídá ‚naléhavé společenské potřebě‘, tedy zda důvody, na nichž spočívá, jsou relevantní a dostatečné a zda je přiměřený sledovanému legitimnímu cíli. Soud nejprve poznamenal, že existuje široká shoda mezi lékařskými, vládními a mezinárodními orgány ve prospěch boje proti nebezpečím způsobeným dopingem na zdraví atletů. Odkázal v této souvislosti na vnitrostátní i mezinárodní dokumenty, které legitimizují antidopingové programy ve jménu ochrany zdraví, zejména podrobné zprávy francouzské Akademie medicíny, francouzského Senátu a Úmluvy UNESCO proti dopingům ve sportu. Soud rovněž považoval za důležité zdůraznit význam do-

padů profesionálního dopingu na amatéry a mladé lidi, kteří se s vrcholovými sportovci ztotožňují a vidí v nich své vzory hodné následování.

Co se týče shody na evropské i světové úrovni, Soud konstatoval, že postupné vytváření antidopingových programů vedlo ke vzniku mezinárodního právního rámce, jehož nejvýznamnějším dokumentem je právě Světový antidopingový kodex. Dále poznamenal, že spolupráce mezi Radou Evropy a Světovou antidopingovou agenturou směřovala k větší harmonizaci antidopingových pravidel uvnitř i vně Evropy. V tomto ohledu Soud připomněl, že při posuzování konkrétního případu může přihlídnout ke specifickým mezinárodním dokumentům (*Demir a Baykara proti Turecku*, č. 34503/97, rozsudek velkého senátu ze dne 12. listopadu 2008, § 85 a 86; *Magyar Helsinki Bizottság proti Maďarsku*, č. 18030/11, rozsudek velkého senátu ze dne 8. listopadu 2016, § 124), a učinil závěr, že existoval společný evropský a mezinárodní postoj k potřebě neohlášených kontrol.

Stejně tak je dle Soudu v souladu se zásadou subsidiarity v prvé řadě na smluvních stranách, aby rozhodly, jaká opatření ve svém právním řádu přijmou, aby vyřešily problémy související s bojem proti dopingům. Soud připomněl, že státy požívají širokého prostoru pro uvážení ohledně vědeckých či etických otázek (*A, B a C proti Irsku*, č. 25579/05, rozsudek velkého senátu ze dne 16. prosince 2010, § 185; a *Lambert a ostatní proti Francii*, č. 46043/14, rozsudek velkého senátu ze dne 5. června 2015, §144). Zdůraznil, že Francie se přijetím Úmluvy UNESCO přihlásila k závazku uvést své vnitrostátní právo do souladu se zásadami Světového antidopingového kodexu a zavázala se tím k jejich dodržování.

Co se týče potřeby najít rovnováhu mezi dotčenými zájmy, Soud souhlasil se stěžovateli, kterým bylo zařazení v ‚cílové skupině‘ několikrát obnoveno, že povinnost sdělovat místo pobytu, které většinová aktivní populace podrobena nebyla, jim mohla nepříjemně zasahovat do jejich nerušeného užívání místa pobytu a narušovat jejich soukromý a rodinný život. Nařízení, ač nevykloučovalo prodloužení, nicméně podle Soudu jasně stanovilo omezenou dobu platnosti zařazení do ‚cílové skupiny‘ na jeden rok, což posílilo procesní záruky stěžovatelů. Soud též podotkl, že určení konkrétního místa a času případné kontroly bylo na stěžovatelích. Povaha zásahu do práv stěžovatelů tak byla podstatně jiná než u prohlídek, které mohou být vykonány v rámci trestního řízení.

Soud dále připomněl, že daný mechanismus stěžovatelům zaručoval možnost vznést námitky proti jejich zařazení do ‚cílové skupiny‘, a to i soudní cestou. I proti uloženým sankcím se mohli bránit ve správním soudnictví.

Ohledně námitky stěžovatelů, že kontroly nejsou účinné, dal Soud zapravdu vládě, že slabé pozitivní

výsledky nedokazovaly neúčinnost kontrol, ale spíše ukazovaly na odstrašující účinek boje proti doping. Soud přihlédl k tomu, že namítaná povinnost byla pouze jedním z mnoha aspektů tohoto boje. Údajná všudypřítomnost doping ve světě sportu nemůže zpochybňovat legitimitu boje směřovaného na jeho potírání, ale ospravedlňuje naopak záměr veřejných orgánů tento boj dotáhnout do konce.

Soud nakonec konstatoval, že stěžovatelé neprokázali, že kontroly omezené na místa tréninku a respektující doby vyhrazené na soukromý život by stačily na dosažení sledovaného cíle, a to zejména s ohledem na stále sofistikovanější metody doping a velmi krátké doby, během kterých jsou zakázány látky zjištěné.

Soud s ohledem na výše uvedené shledal, že namítané povinnosti přijaté žalovaným státem na základě mezinárodních norem jsou odůvodněné. Zmírnění či odstranění těchto povinností by zvýšilo nebezpečí doping pro zdraví celé sportovní komunity a šlo by proti shodě, která na evropské a mezinárodní úrovni ohledně neohlášených kontrol panuje. Namítaný zásah, ač byl pro stěžovatele citelný, tedy nenarušil spravedlivou rovnováhu mezi různorodými dotčenými zájmy. K porušení článku 8 Úmluvy proto nedošlo.

B. TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 2 PROTOKOLU Č. 4

Soud připomněl, že právo na svobodu pohybu podle daného ustanovení má za cíl zajistit právo každého se pohybovat uvnitř území, kde se nachází, i ho opustit, z čehož vyplývá právo se odebrat do země vlastní volby, kam má povolení vstoupit (*Baumann proti Francii*, č. 33592/96, rozsudek ze dne 22. května 2001, § 61). Soud poznamenal, že stěžovatelé byli povinni AFLD sdělit šedesátiminutový časový úsek každý den a přesné místo, kde budou dostupní, za účelem neohlášených kontrol. Zdůraznil, že si stěžovatelé mohli místo svobodně zvolit a tato povinnost byla spíše zásahem do jejich soukromí než opatřením dohledu. Soud konstatoval, že namítaná opatření nebyla podobná elektronickému monitorovacímu systému použitému jako alternativy k výkonu trestu odnětí svobody nebo v rámci domácího vězení, jak namítali stěžovatelé. Stěžovatelům též nebylo zakázáno opustit zemi jejich pobytu, pouze byli povinni za účelem kontroly označit, kde přesně se budou v dané cizí zemi zdržovat. Soud proto shledal, že článek 2 Protokolu č. 4 nebyl v projednávané věci použitelný.

CIZINECKÉ PRÁVO

Rozsudek ze dne 1. února 2018 ve věci č. 9373/15 – M. A. proti Francii

Senát páté sekce Soudu šesti hlasy proti jednomu rozhodl, že vyhoštěním stěžovatele do Alžírka, kde

stěžovateli hrozilo skutečné a vážné nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení, došlo k porušení článku 3 Úmluvy. Stejným poměrem hlasů shledal, že tím, že vnitrostátní orgány stěžovatele o vyhoštění informovaly pouhých sedm hodin před odletem, mu výrazně ztížily možnost podat Soudu návrh na vydání předběžného opatření, čímž v rozporu s článkem 34 Úmluvy snížily úroveň ochrany, kterou poskytuje článek 3 Úmluvy.

I. Skutkové okolnosti

V roce 1999 stěžovatel alžírské národnosti, zapojený do islamistických hnutí v Alžírsku, svou zemi opustil a přes Španělsko se dostal do Francie. V roce 2006 byl ve Francii odsouzen k sedmiletému trestu odnětí svobody a trvalému vyhoštění ze země za zapojení do spiknutí při přípravě teroristických činů.

V roce 2010 se francouzské úřady pokusily o vydání stěžovatele do Alžírka, avšak na základě předběžného opatření Soudu od převozu upustily. Jeho stížnost byla v roce 2014 Soudem odmítnuta pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

V prosinci 2014 stěžovatel podal žádost o azyl, kterou úřad pro ochranu uprchlíků a osob bez státní příslušnosti v únoru 2015 zamítl. Toto rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno dne 20. února 2015 při pravidelné návštěvě policejní stanice, na níž se musel povinně hlásit. Francouzské orgány začaly ihned realizovat příkaz k vyhoštění a přepravily stěžovatele na letiště.

Stěžovatelův právník okamžitě poté, co se dozvěděl o zahájení postupu vyhoštění, podal návrh na vydání předběžného opatření. Soud o něm rozhodl ve stejný den tak, že stěžovatel nemá být vyhoštěn dříve než dne 25. února 2015. V době, kdy tento pokyn francouzská policie obdržela, byly dveře od letadla se stěžovatelem na palubě již zavřené a letadlo bylo připraveno k odletu.

Po příletu do Alžírka byl stěžovatel obviněn a vzat do vyšetřovací vazby. V době podání stížnosti byl v alžírském vězení.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel namítal, že vyhoštění do Alžírka ho vystavilo vážnému nebezpečí zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy, což podle něj dokazuje jeho okamžité zadržení po příletu tajnými službami, aniž byla uvědomena jeho rodina, advokát nebo soud. Alžírská vláda ostatně o jeho odsouzení za teroristické trestné činy ve Francii věděla. Tvrdil též, že předáním do rukou alžírských orgánů Francie porušila své povinnosti podle článku 34 Úmluvy.

A. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 3 ÚMLUVY

Soud nejprve zopakoval, že vyhoštění cizince může vyvolat odpovědnost státu podle článku 3 Úmluvy

v případech, kdy existuje důvodné podezření, že osobě v případě vyhoštění v zemi určení skutečně hrozí zacházení v rozporu s tímto článkem. V takovém případě nesmí stát k vyhoštění přistoupit (*Saadi proti Itálii*, č. 37201/06, rozsudek velkého senátu ze dne 28. února 2008, § 124–125; *J. K. a ostatní proti Švédsku*, č. 59166/12, rozsudek velkého senátu ze dne 23. srpna 2016, § 79). Stěžovatel musí v zásadě prokázat, že nebezpečí je skutečné. Pokud důkazy předloží, je na žalované vládě, aby případné pochybnosti rozptýlila (*F. G. proti Švédsku*, č. 43611/11, rozsudek velkého senátu ze dne 23. března 2016, § 120).

V projednávané věci Soud uvedl, že pro posuzování skutečného nebezpečí hrozícího stěžovateli v zemi určení je rozhodný den, kdy byl stěžovatel skutečně vyhoštěn. To však Soudu nebrání vzít do úvahy také pozdější relevantní informace, které mohou potvrdit či vyvrátit závěry, k nimž vnitrostátní orgány ohledně obav stěžovatele dospěly (*Cruz Varas a ostatní proti Švédsku*, č. 15576/89, rozsudek ze dne 20. března 1991, § 75–76).

Soud dále připomněl, že stěžovatel byl ve Francii odsouzen za teroristické činy, a obdobně jako ve věci *Daoudi proti Francii* (č. 19576/08, rozsudek ze dne 3. prosince 2009) potvrdil, že si uvědomuje rozsah nebezpečí, které terorismus pro společnost představuje, a tedy i význam boje, který smluvní státy proti němu vedou.

Situaci v Alžírsku Soud posoudil na základě zpráv Výboru OSN proti mučení a řady nevládních organizací, na které se odvolal již ve věci *Daoudi proti Francii* (cit. výše), přičemž neobdržel žádné nové informace svědčící o změně situace. Zprávy poukazují na řadu případů zatčení alžírskou zpravodajskou službou, zejména u osob podezřelých ze zapojení do mezinárodního terorismu. Podle těchto zpráv mohou být zadrženi umístěni do vazby bez soudního rozhodnutí či možnosti komunikace s vnějším světem (právník, lékař či rodina) a mohou být vystaveni špatnému zacházení, včetně mučení. S ohledem na autoritu a pověst autorů zpráv, četnost a soulad informací z různých zdrojů, závažné a nedávnou povahu šetření i podkladových údajů Soud o jejich spolehlivosti nepochyboval a dodal, že žalovaná vláda nepředložila žádné skutečnosti, které by tvrzení těchto zdrojů vyvrátila.

Pečlivě odůvodněný odsuzující rozsudek nad stěžovatelem vydaný ve Francii za mezinárodní terorismus byl veřejně znám. Stěžovatel byl po svém příletu také skutečně zatčen tajnou službou.

Soud se sice stejně jako vláda podivil, že stěžovatel požádal o přiznání postavení uprchlíka až po necelých čtrnácti letech pobytu ve Francii, avšak konstatoval, že úřad pro ochranu uprchlíků, který byl lépe vybaven k posouzení veškerých skutkových okolností (*F. G.*

proti Švédsku, cit. výše, § 118), tuto skutečnost v úvahu nevezal.

Soud s ohledem na výše uvedené, zejména na stěžovatelův profil osoby odsouzené za terorismus, jež byl znám alžírským orgánům, dospěl k závěru, že v době vyhoštění stěžovatele do Alžírsku existovalo skutečné a vážné nebezpečí zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy (*mutatis mutandis*, *Chahal proti Spojenému království*, č. 22414/93, rozsudek velkého senátu ze dne 15. listopadu 1996, § 106). Realizací jeho vyhoštění tedy došlo k porušení článku 3 Úmluvy.

B. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 34 ÚMLUVY

Stěžovatel zejména kritizoval, že vláda, jež byla uvědomena o předběžném opatření, kterým Soud vyzval k pozastavení postupu vyhoštění, nezabránila uzavření letadla, na jehož palubě se nacházel. Napadal rovněž skutečnost, že o rozhodnutí úřadu pro ochranu uprchlíků o zamítnutí jeho žádosti o azyl byl záměrně vyrozuměn na poslední chvíli, aby nemohl využít žádného prostředku nápravy.

Soud v prvé řadě připomněl zásadní význam předběžných opatření v systému Úmluvy (*Savridin Dzhurayev proti Rusku*, č. 71386/10, rozsudek ze dne 25. dubna 2013, § 211–213). Přezkum námitky porušení článku 34 Úmluvy založené na nedodržení předběžného opatření nezahrnuje přezkum vhodnosti jeho rozhodnutí vydat předběžné opatření (*Paladi proti Moldavsku*, č. 39806/05, rozsudek velkého senátu ze dne 10. března 2009, § 92). Žalovaná vláda je povinna prokázat, že předběžné opatření bylo dodrženo nebo že výjimečně existovala objektivní překážka, která jí v tom zabránila, stejně jako že podnikla veškeré přiměřené kroky, aby překážku odstranila a informovala Soud.

Jak francouzská vláda uznala, předběžné opatření nebylo dodrženo. Vláda namítala, že neměla dostatek času zabránit stěžovateli vyhoštění. Soud proto musel posoudit, zda v tomto případě existovaly objektivní překážky, které bránily vládě ve včasném dodržení předběžného opatření (*D. B. proti Turecku*, č. 33526/08, rozsudek ze dne 13. července 2010, § 67).

Soud v obecné rovině uznal, že může být nezbytné vykonat příkaz k vyhoštění rychle a účinně. Podmínky takového vyhoštění však nesmějí zbavit vyhošťovanou osobu práva požádat Soud o vydání předběžného opatření.

Soud konstatoval, že ač bylo stěžovateli o rozhodnutí úřadu pro ochranu uprchlíků ze dne 17. února 2015 doručeno až o tři dny později při pravidelné návštěvě policejní stanice, na níž se musel povinně hlásit, byla v mezidobí vydána a stěžovateli doručena další dvě související rozhodnutí o určení místa pobytu ve Francii a o stanovení země určení, která na rozhodnutí o zamítnutí žádosti o azyl výslovně odkazovala; úřady je tedy měly k dispozici, aniž o něm stěžovatele informovaly. Současně byly činěny kroky potřebné pro

realizaci vyhoštění, které započalo necelých sedm hodin od doručení rozhodnutí o zemi určení.

Francouzské orgány tedy podle Soudu vytvořily takové podmínky, za kterých stěžovatel mohl jen velmi obtížně požádat Soud o vydání předběžného opatření. Zároveň tím úmyslně a nevratně porušily úroveň ochrany práv stanovenou v článku 3 Úmluvy, kterou se stěžovatel snažil podáním své žádosti o vydání předběžného opatření zachovat. Vyhoštění navíc učinilo případné konstatování porušení článku 3 Úmluvy neúčinným, jelikož stěžovatel byl vyhoštěn do země, která není smluvní stranou Úmluvy. Soud proto rozhodl, že francouzské orgány porušily své povinnosti podle článku 34 Úmluvy.

C. K POUŽITÍ ČLÁNKU 46 ÚMLUVY

Soud považoval za nutné uvést individuální opatření, která jsou nezbytná k výkonu rozsudku, aniž by však byla dotčena otázka obecných opatření potřebných k zabránění podobného porušování Úmluvy v budoucnu (*M. S. S. proti Belgii a Řecku*, č. 30696/09, rozsudek ze dne 21. ledna 2011, § 400). Vzhledem k tomu, že stěžovatel se nyní nachází v mimořádně zranitelné situaci v zemi, která není smluvní stranou Úmluvy, Soud zdůraznil, že je na francouzské vládě, aby podnikla veškeré možné kroky, aby si od alžírských orgánů vyžádala konkrétní ujištění o tom, že stěžovatel nebyl a nebude podroben zacházení, které je v rozporu s článkem 3 Úmluvy.

III. Oddělené stanovisko

Soudkyně O'Leary v nesouhlasném stanovisku vytkla stěžovateli jeho pasivitu při podávání žádosti o azyl, již stěžovatel podal teprve patnáct let po svém odchodu z Alžírsku, deset let poté, co se oženil se ženou francouzské národnosti, a pět měsíců po rozhodnutí Soudu o nepřijatelnosti jeho první stížnosti. Zpochybnil také vyváženost rozhodnutí většiny, která dostatečně nezohlednila nejen stěžovatelovo zapojení do přípravy teroristických činů, ale také odsouzení za další trestné činy ve Francii. Ve vztahu k článku 34 Úmluvy nesouhlasila se způsobem, jakým většina posoudila objektivní překážky, které francouzské vládě zabránily ve včasné dodržení předběžného opatření.

PRACOVNÍ PRÁVO

Rozsudek ze dne 9. ledna 2018 ve věci č. 13003/04 – Catalan proti Rumunsku

Senát čtvrté sekce Soudu rozhodl jednomyslně o neporušení článku 10 Úmluvy, který chrání svobodu projevu, v situaci, kdy byl stěžovatel propuštěn ze služebního poměru poté, co v tisku informoval o spolupráci církevního představitele s komunistickou

státní bezpečností, zatímco se jeho zaměstnavatel k této otázce, jež spadala do jeho pravomoci, dosud nevysslovil.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatel byl v roce 2000 přijat do zaměstnání u rumunské rady pro studium archivů bývalé tajné státní policie *Securitate* („Rada“) a podepsal dohodu o důvěrnosti informací, o nichž se při výkonu své funkce dozvěděl. Počátkem roku 2001 mu byla udělena důtka za nevybíravou kritiku svých nadřízených a posléze mu byl dočasně snížen plat pro neomluvenou absenci v zaměstnání.

Nedlouho poté uveřejnil celostátní bulvární deník článek o tom, že podle archivních dokumentů řádně opatřených stěžovatelem, jenž je povoláním historik, provozoval patriarcha rumunské ortodoxní církve v mládí homosexuální styky a spolupracoval s komunistickou tajnou policií. Rada vzápětí vydala tiskovou zprávu, v níž se zcela distancovala od stěžovatelových osobních závěrů ohledně dotyčného patriarchy, které navíc označila za předčasné. Stěžovateli bylo v kárném řízení vytknuto porušení interního pravidla o projevech, které mohou poškodit dobrou pověst nebo autoritu Rady. Stěžovatel odmítl odpovědět na položené otázky a žádal o čas na přípravu. Kárný orgán nicméně rozhodl o jeho propuštění ze služebního poměru. Jak samotný článek, tak stěžovatelovo propuštění bylo silně medializováno.

Stěžovatel proti rozhodnutí podal žalobu k odvolacímu soudu. Kritizoval procesní nedostatky kárného řízení a dovolával se své názorové a akademické svobody s tím, že neuváděl své zaměstnání u Rady a příslušné dokumenty získal ještě předtím, než do Rady nastoupil. Odvolací soud však přisvědčil Radě, která sice uznala, že stěžovatel měl dokumenty k dispozici dříve, ale poukázala na to, že v kontextu silného mediálního zájmu o probíhající šetření minulosti církevních představitelů měl stěžovatel projevit zdrženlivost. Zamítnutí jeho žaloby nezvrátil ani nejvyšší soud.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY

Stěžovatel tvrdil, že jeho propuštění kvůli názorům vyjádřeným ve sporném článku porušilo jeho svobodu projevu zaručenou článkem 10 Úmluvy. Podle Soudu tento zásah do svobody projevu představuje porušení článku 10, ledaže je stanoven zákonem, sleduje některý z legitimních cílů uvedených v čl. 10 odst. 2 a je k dosažení tohoto cíle nezbytný v demokratické společnosti.

K podmínce legality Soud uvedl, že míra přesnosti vnitrostátní právní úpravy závisí na posuzovaném předpisu, oblasti úpravy a postavení jeho příjemců, že k výkladu a uplatňování vnitrostátních předpisů jsou

povolány především vnitrostátní orgány a že pouhá možnost různého výkladu ještě nezakládá porušení podmínky zákonnosti. Podle Soudu Rada ve svém kárném rozhodnutí poukázala na konkrétní ustanovení svého vnitřního předpisu a rumunští státní zaměstnanci mají řadu zákonných povinností (např. loajalita), které jim mimo jiné ukládají, aby se zdrželi jednání způsobilého poškodit jejich zaměstnavatele. Stěžovatel proto mohl předpokládat, že vyjádření jeho názoru na spolupráci dotyčného patriarchy s tajnou policií vrhne negativní světlo na jeho zaměstnavatele, a že se tudíž dostane do působnosti příslušného ustanovení vnitřního předpisu. Zásah tedy byl stanoven zákonem.

U podmínky legitimacy vláda tvrdila, že byl sledován účel ochrany práv jiných osob a zabránění úniku důvěrných informací. Soud tomuto názoru přisvědčil. Pojem opatření nezbytných k zabránění úniku důvěrných informací se vztahuje na zveřejnění takových informací jak osobami podléhajícími povinnosti zachování důvěrnosti, tak třetími osobami (*Stoll proti Švýcarsku*, č. 69698/01, rozsudek velkého senátu ze dne 10. prosince 2007, § 58–61). Ačkoli stěžovatel dokumenty získal ještě před svým nástupem do Rady, ta byla zákonem povolána k tomu, aby se na základě takových dokumentů vyslovila k otázce, zda někdo byl spolupracovníkem komunistické tajné policie. Proto se vláda může dovolávat potřeby zabránit úniku důvěrných informací (obdobně *Dammann proti Švýcarsku*, č. 77551/01, rozsudek ze dne 25. dubna 2006, § 38). Navíc stěžovatel podle odvolacího soudu nerespektoval zákonnou povinnost loajalita a z ní vyplývající povinnost zdrženlivosti. Vláda tudíž může odkazovat také na účel chránit práva jiných, konkrétně Rady.

K podmínce proporcionality, tedy nezbytnosti zásahu v demokratické společnosti, Soud úvodem poukázal na některé obecné zásady vyplývající z jeho judikatury (*Vogt proti Německu*, č. 17851/91, rozsudek velkého senátu ze dne 26. září 1995, § 52–53). Ochrana článku 10 Úmluvy dopadá na profesní sféru obecně i na úředníky. Zaměstnanci mají vůči zaměstnavateli povinnost loajalita, zdrženlivosti a mlčenlivosti, což může platit tím spíše pro úředníky ve služebním poměru. Zmínka o povinnostech a odpovědnosti v čl. 10 odst. 2 odůvodňuje určitý prostor pro uvážení státních orgánů při určení proporcionality zásahu ve vztahu ke sledovaným cílům. Ačkoli zaměstnanecký vztah nezakládá absolutní povinnost loajalita zaměstnance, v takovém vztahu, případně na rozdíl od jiného kontextu, nemusí být některé projevy svobodu projevu legitimní (*Palomo Sánchez a ostatní proti Španělsku*, č. 28955/06 a další, rozsudek velkého senátu ze dne 12. září 2011, § 76).

Následně Soud přezkoumal, zda byly důvody propuštění potvrzené vnitrostátními soudy relevantní a dostatečné a zda byla uložena sankce přiměřená sledovaným legitimním cílům.

Pokud jde o povinnost zdrženlivosti úředníků a riziko prozrazení důvěrných informací, relevantní judikatura Soudu v oblasti zveřejnění takových informací se sice týká novinářů (*Fressoz a Roire proti Francii*, č. 29183/95, rozsudek velkého senátu ze dne 21. ledna 1999, § 53), jimž v rámci jejich odpovědnosti přísluší, aby sdělovali informace o otázkách veřejného zájmu (*Bédat proti Švýcarsku*, č. 56925/08, rozsudek velkého senátu ze dne 29. března 2016, § 50), kdežto stěžovatel byl státní úředník podléhající povinnosti loajalita a zdrženlivosti. Projednávaná věc se také netýká zveřejnění informací získaných při profesní činnosti s cílem upozornit na protiprávní jednání zaměstnavatele (*Guja proti Moldavsku*, č. 14277/04, rozsudek ze dne 12. února 2008, § 72–78). Propuštění stěžovatele je naopak třeba posoudit ve světle jeho snahy poskytnout veřejnosti informace o spolupráci představitelů církvi s tajnou státní policií, a to při zohlednění konkrétních okolností, zejména dotčených zájmů, soudního přezkumu a chování stěžovatele. Propuštění bylo odůvodněno tím, že stěžovatel zaujal názor k otázce oné spolupráce, kterou jeho zaměstnavatel zkoumal a k níž zatím nepřijal oficiální stanovisko. Tato otázka přitom představovala předmět mimořádného zájmu rumunské společnosti. Stěžovatelův zájem informovat veřejnost však narážel na jiný veřejný zájem, a sice aby o těchto otázkách v souladu se zákonem veřejnost informovala Rada. Kárné řízení, které vyústilo v propuštění, proběhlo kontradiktorním způsobem a stěžovatel se mohl obrátit na soud. Stěžovatelovo tvrzení, že informace zveřejnil na základě své akademické práce, podle Soudu zpochybňuje skutečnost, že tak učinil v bulvárním deníku (*a contrario Sapan proti Turecku*, č. 44102/04, rozsudek ze dne 8. června 2010, § 34). Navíc své názory o činnosti dotyčného patriarchy ve sporném článku prezentoval, jako kdyby se jednalo o prokázanou skutečnost, a nikoli jeho subjektivní hodnocení (*a contrario Andreescu proti Rumunsku*, č. 19452/02, rozsudek ze dne 8. června 2010, § 94). Vyjádřil se nadto písemně a s plným vědomím, nikoli v rámci rychlé a spontánní výměny názorů (*Palomo Sánchez a ostatní proti Španělsku*, cit. výše, § 73). Podle Soudu povinnost zdrženlivosti, kterou neoslabil ani zájem veřejnosti o otázky bývalé tajné policie, ale naopak posílilo riziko manipulace s veřejným míněním na základě neúplných podkladů, měla stěžovatele vést ke značné obezřetnosti.

Co se týče ochrany práv jiných, Soud s ohledem na zákonné pravomoci Rady podotkl, že otázka spolupráce s bývalou tajnou policií sice byla předmětem jistého veřejného zájmu, ale její citlivost nabádala k obezřetnosti. Stěžovatel se nerozhodl kritizovat svého zaměstnavatele za jeho činnost, ale nahradit ho a sám odhalit informace spadající do pravomoci svého zaměstnavatele, a to v době, kdy Rada dosud nepřijala oficiální stanovisko. Stěžovatel tak poškodil autoritu svého zaměstnavatele i důvěru veřejnosti v Radu. Třebaže v článku nebylo zmíněno, že je zaměstnancem

Rady, musel si být vědom dopadu článku na svého zaměstnavatele. Tisk, jemuž bylo známo, že stěžovatel je úředníkem Rady, jeho tvrzení široce převzal, takže ta mohla být snadno veřejností považována za oficiální stanovisko Rady. Obdobně se k otázce postavily vnitrostátní soudy. Podle Soudu bylo v zájmu Rady, aby s cílem zachovat důvěru veřejnosti v tuto instituci rozvázala poměr se stěžovatelem.

Podle Soudu tedy byly důvody uplatněné Radou a vnitrostátními soudy relevantní a dostatečné.

K samotné přiměřenosti zásahu Soud podotkl, že stěžovateli byly postupně ukládány stále závažnější kárné postihy, až byl nakonec propuštěn, nicméně Rada se mohla oprávněně domnívat, že zveřejnění názorů na citlivé téma spadající do oblasti jejího výzkumu nenapravitelně poškodilo vztah důvěry, který musí existovat mezi Radou a jejím zaměstnancem.

Soud tedy s ohledem na povinnosti a odpovědnost státních zaměstnanců a po zvážení různých dotčených zájmů učinil závěr, že zásah do stěžovatelovy svobody projevu byl nezbytný v demokratické společnosti a že k porušení článku 10 Úmluvy nedošlo.

Rozsudek ze dne 22. února 2018 ve věci č. 588/13 – Libert proti Francii

Senát páté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že tím, že společnost Francouzské státní dráhy otevřela bez vědomí stěžovatele, svého zaměstnance, jeho osobní složku v pracovním počítači, která obsahovala velké množství pornografických materiálů, a následně ho z tohoto důvodu propustila, nedošlo k porušení práva stěžovatele na respektování soukromého života chráněného článkem 8 Úmluvy.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatel pracoval pro Francouzské státní dráhy (dále také „společnost SNCF“) na pozici zástupce vedoucího krajského kontrolního oddělení. V roce 2007 byl dočasně po dobu šetření jeho sporu s jedním s kolegů postaven mimo službu. Když se v roce 2008 vrátil na svou pozici, zjistil, že mu byl zabaven pracovní počítač. Následně byl informován svým nadřízeným, že v jeho počítači byly nalezeny padělané certifikáty nesoucí logo jeho kontrolního oddělení a dále pak velké množství pornografických filmů a fotografií. Stěžovatel byl následně za porušení pracovní kázně propuštěn.

Stěžovatel proti propuštění brojil u soudu. Odvolací i kasační soud však konstatovaly, že soubory v počítači zaměstnance je možné považovat za pracovní vždy, když nejsou výslovně označeny jako osobní. Jelikož stěžovatel danou složku neoznačil jako osobní v souladu s vnitřními předpisy zaměstnavatele a navíc jako osobní označil úplně všechny dokumenty ve svém

pracovním počítači, byl postup jeho zaměstnavatele oprávněný.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že tím, že zaměstnavatel otevřel jeho osobní soubory na pevném disku jeho pracovního počítače v jeho nepřítomnosti, bylo porušeno jeho právo na respektování soukromého života chráněné článkem 8 Úmluvy.

a) K přijatelnosti

Soud předně připomněl, že v minulosti již shledal, že nepracovní hovory zaměstnance z pracoviště mohou vyvolávat otázky týkající se soukromého života a korespondence ve smyslu článku 8 Úmluvy (*Halford proti Spojenému království*, č. 20605/92, rozsudek ze dne 25. června 1997, § 44–46). Konstatoval proto, že za určitých okolností mohou data nepracovní povahy, jako například data uložená v pracovním počítači a výslovně označená jako „osobní“, spadat do sféry soukromého života. Stížnost proto označil za přijatelnou.

b) K odůvodněnosti

Soud předně nedal zapravdu vládě, že nedošlo k zásahu do práv stěžovatele, neboť stěžovatel složku ve svém počítači neoznačil řádně jako osobní. Zdůraznil, že vláda nerozporovala, že příslušné složky byly otevřeny bez přítomnosti a vědomí stěžovatele.

Stejně tak Soud odmítl argument vlády, že Francouzské státní dráhy nepředstavují státní orgán ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy. Soud připustil, že společnost SNCF sice vykonává hospodářskou a obchodní činnost a zaměstnanecké vztahy i její právní úkony se řídí soukromým právem, avšak dodal, že společnost je právnickou osobou veřejného práva, která se nachází pod dohledem státu, který jmenuje a odvolává její vedení, a zajišťuje veřejnou službu, ve které má na trhu monopol. V souladu s dosavadní judikaturou Soudu se proto jedná o státní orgán (např. *Kotov proti Rusku*, č. 54522/00, rozsudek velkého senátu ze dne 3. dubna 2012, § 92–107). Projednávaná věc je proto odlišná od věci *Bărbulescu proti Rumunsku* (č. 61496/08, rozsudek velkého senátu, 5. září 2017), ve které se Soud zabýval zásahem do práv zaměstnance chráněných článkem 8 Úmluvy ze strany zaměstnavatele, který byl zástupcem soukromého sektoru. Zásah do práv stěžovatele tak v projednávané věci musí být posuzován nikoli na poli pozitivních závazků státu, jak tomu bylo ve věci *Bărbulescu proti Rumunsku*, ale na poli závazků negativních.

Dále Soud připomněl, že podmínka, aby byl zásah stanoven zákonem, rovněž vyžaduje, aby vnitrostátní právo poskytovalo dostatečnou ochranu před svévolí. Pro naplnění požadavku na předvídatelnost proto musí zákon dostatečně jasně stanovit, za jakých okol-

ností a podmínek je státní orgán oprávněn k danému opatření přistoupit (*Copland proti Spojenému království*, č. 62617/00, rozsudek ze dne 3. dubna 2007, § 45–46).

Vláda v tomto směru poukazovala na dvě ustanovení zákoníku práce, která jen ve velmi obecné rovině stanovovala, že zaměstnavatel nesmí zasahovat do práv zaměstnanců způsobem, který by nebyl odůvodněný povahou práce a přiměřený sledovanému cíli. Soud nicméně podotkl, že v rozhodné době již existovala judikatura kasačního soudu, ze které vyplývalo, že zaměstnavatel není oprávněn, pokud zde neexistuje riziko prodlení či nejde o zvláštní případ, nahlížet do osobní složky v pracovním počítači svého zaměstnance, pokud u toho zaměstnanec není přítomen nebo není předem řádně informován. U všech souborů vytvořených zaměstnancem se přitom předpokládá, že pokud nejsou výslovně označeny jako osobní, jedná se o soubory pracovního charakteru. Soud tak učinil závěr, že v rozhodné době platné právo stanovovalo dostatečným způsobem, za jakých okolností může zaměstnavatel do souborů v počítači svého zaměstnance nahlížet. Namítaný zásah byl proto stanoven zákonem.

Co se týče otázky, zda zásah sledoval legitimní cíl, Soud odmítl argument vlády, že otevření souborů v počítači stěžovatele směřovalo k předcházení zločinnosti. Otevření souborů nemělo vazbu na jakékoli trestní stíhání stěžovatele a nelze ani říci, že by obsah souborů mohl představovat trestný čin. Soud však připustil, že namítané opatření sledovalo cíl ochrany práv jiných, a to konkrétně zaměstnavatelů, kteří mají legitimní zájem na zajištění, aby jejich zaměstnanci vykonávali svou práci v souladu se svými smluvními povinnostmi a vnitřními předpisy.

Pokud jde konečně o nezbytnost zásahu v demokratické společnosti, Soud uvedl, že v úvahu je třeba vzít, zda byly důvody přednesené vnitrostátními orgány na podporu namítaného opatření relevantní a dostatečné, a dále skutečnost, zda vnitrostátní právo obsahovalo adekvátní a dostatečné záruky proti zneužití a svévoli (*Bărbulescu proti Rumunsku*, cit. výše, § 120–121).

Soud připomněl, že vykládat vnitrostátní právo je především úlohou vnitrostátních soudů. Soudu pak přísluší toliko posoudit, zda v konkrétním případě nebylo právo vyloženo svévolně či zjevně nerozumně (*Anheuser-Busch Inc. proti Portugalsku*, č. 73049/01, rozsudek velkého senátu ze dne 11. ledna 2007, § 86). Soud dále poznamenal, že vnitrostátní soudy vzaly v úvahu, že pornografické soubory v počítači stěžovatele byly nalezeny ve složce s názvem ‚smích‘, jež byla součástí adresáře pojmenovaného *D:/osobní data*. V řízení však vyšlo najevo, že takto uživatel přejmenoval celý adresář *D:/data*, který ve společnosti tradičně sloužil k ukládání dokumentů pracovního charakteru. Vnitrostátní soudy tak shledaly, že stěžovatel nemohl využívat v zásadě celý pevný disk pracovního počítače k soukromým účelům. Rovněž název složky ‚smích‘

dle Soudu jasně neevokoval, že by se jednalo nezbytně o složku osobního charakteru. Soud se také ztotožnil se závěrem vnitrostátních soudů, že propuštění stěžovatele nebylo nepřiměřeně tvrdým opatřením vzhledem k tomu, že stěžovatel zásadně porušil etický kodex společnosti i další vnitřní předpisy. Nadto na své pozici zástupce vedoucího kontrolního oddělení měl jít ostatním zaměstnancům příkladem.

Soud dále připustil, že pojem ‚osobní data‘, který stěžovatel použil pro označení příslušné složky ve svém počítači, byl sice v souladu s předchozí judikaturou kasačního soudu, dodal však, že z uživatelského manuálu společnosti jasně vyplývalo, jak konkrétně mají být soukromé soubory v pracovním počítači označeny. Dále také vyzdvihl, že stěžovatel využíval pro soukromé účely významnou část pevného disku pracovního počítače (konkrétně se jednalo o 1 562 souborů, které zabíraly celkem 787 megabytů).

Soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že vnitrostátní orgány v projednávané věci nepřekročily svůj prostor pro uvážení, a nedošlo tak k porušení článku 8 Úmluvy.

REKLAMA

Rozsudek ze dne 30. ledna 2018 ve věci č. 69317/14 – *Sekmadienis Ltd. proti Litvě*

Senát čtvrté sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že došlo k porušení svobody projevu stěžovatelky ve smyslu článku 10 Úmluvy, neboť udělení pokuty za zveřejnění reklamní kampaně na oblečení stěžovatelkou, v rámci které model a modelka spolu připomínaly náboženské postavy, nebylo v demokratické společnosti nezbytným omezením svobody projevu.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatelkou je litevská obchodní společnost, která rozběhla reklamní kampaň představující kolekci oblečení. Kampaň se skládala ze tří reklam v obrazové podobě, které byly vystaveny na veřejných prostranstvích ve Vilniusu. Reklama zobrazovala ženu s tetováním v šatech a muže s tetováním a v džínách, kteří se podobali Marii a Ježíšovi, přičemž fotografie byla doplněna textem ‚Ježíši, co to máš za kalhoty‘; ‚Drahá Marie, co to máš za šaty‘ a ‚Ježíš Maria, co to máš na sobě‘.

Státní úřad pro ochranu práv spotřebitelů rozhodl v návaznosti na několik stížností proti reklamní kampani stěžovatelky o porušení zákona o reklamě a uložil stěžovatelce pokutu ve výši 2 000 litevských litasů (cca 16 tis. Kč).

Stěžovatelka podala proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu. Správní soud jí však zamítl s odůvodněním, že správní orgán při rozhodování nepochybil, jelikož stěžovatelkou zvolená forma reklamy byla zakázaná, protože využívala náboženský symbol v rozporu s cílem – božstvím nebo svátostí. Stěžovatelka se následně obrátila na nejvyšší správní soud, který však shledal, že předmětná reklama není v souladu s dobrými mravy a zásadami respektování hodnot křesťanské víry a svatých symbolů, což zakládá porušení zákona o reklamě.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY

Stěžovatelka namítala, že zásah do její svobody projevu znamenal porušení článku 10 Úmluvy, jelikož nebyl zákonný a nebyl nezbytný v demokratické společnosti, neboť předmětná reklama neurážela ani neznevěcovala náboženské symboly a nebyla nikterak v rozporu s dobrými mravy.

a) K zákonnosti zásahu do stěžovatelčiny svobody projevu

Soud nejprve zdůraznil, že podmínka zákonnosti nevyžaduje pouze existenci právního předpisu, ale vztahuje se i ke kvalitě a dostupnosti zákona dotčené osobě a předvídatelnosti jejich účinků. Ve vztahu k projednávané věci Soud podotkl, že pojem dobrých mravů je nevyhnutně široký a mění se v čase, v důsledku čehož je nemožné stanovit přesnou zákonnou definici dobrých mravů a nelze ani očekávat taxativně vymezený seznam činností, které by byly v rozporu s dobrými mravy. Navzdory absenci relevantní judikatury vnitrostátních soudů též nelze shledat, že by pouze na tomto základě byl výklad dotčeného ustanovení právního předpisu nepředvídatelný. Současně je však dle Soudu pochybné, zda bylo předvídatelné, že soudy dospějí k závěru, že daná vyobrazení byla v rozporu s dobrými mravy, jelikož použití náboženských symbolů v reklamě bylo ‚nevhodné‘ a ‚pokřivilo význam‘ těchto symbolů. Soud nicméně konstatoval, že nepovažuje za nezbytné zabývat se posuzováním zákonnosti daného zásahu, neboť otázka kvality dotčeného zákona je druhořadá oproti posuzování otázky, zda namítané omezení sledovalo legitimní cíl a bylo nezbytné v demokratické společnosti.

b) K legitimnímu cíli

Vláda tvrdila, že legitimním cílem omezení stěžovatelčiny svobody projevu byla na jedné straně ochrana dobrých mravů vyplývajících z křesťanské víry, kterou sdílí podstatná část litevského obyvatelstva, a na straně druhé ochrana práva věřících nebýt uražen na základě svého vyznání. Jelikož vládou uvedený legitimní cíl stěžovatelka nerozporovala, Soud měl za to, že namítaný zásah do svobody projevu sledoval legitimní cíl.

c) K nezbytnosti zásahu v demokratické společnosti

Soud nejprve zdůraznil, že svoboda projevu představuje jeden z nejdůležitějších základů demokratické společnosti a jednu z nejzákladnějších podmínek pro její vývoj a sebenaplnění každého jednotlivce. Úmluva chrání nejen informace a myšlenky, které jsou pozitivně přijímány nebo považovány za neškodné, ale i projevy, které zraňují, šokují nebo znepokojují (*Von Hannover proti Německu* (č. 2), č. 40660/08 a 60641/08, rozsudek velkého senátu ze dne 7. února 2012, § 101). Soud dále připomněl, že pojem ‚nezbytný‘ vyjadřuje existenci naléhavé společenské potřeby. Kromě toho zdůraznil, že smluvní státy mají v posuzování existence této potřeby určitý prostor pro uvážení, přičemž Soud dohlíží, zda je jejich výklad v souladu s Úmluvou. V případě omezení politických projevů a debat o veřejných záležitostech státy požívají užšího prostoru pro uvážení (*Baka proti Maďarsku*, č. 20261/12, rozsudek velkého senátu ze dne 23. června 2016, § 159). Široký prostor pro uvážení naopak mají v případech, kdy projev uráží intimní osobní přesvědčení včetně náboženství a dále v případech regulace obchodních či reklamních projevů (*markt intern Verlag GmbH a Klaus Beermann proti Německu*, č. 10572/83, rozsudek ze dne 20. listopadu 1989).

Ve vztahu k projednávané věci Soud konstatoval, že osoby zobrazené v reklamě připomínaly náboženské postavy. Reklama měla obchodní charakter, jejím cílem byla propagace oděvní značky, a jejím účelem tedy nebylo rozvířít veřejnou debatu týkající se náboženství nebo jiných záležitostí spojených s veřejným zájmem. Soud tedy dovodil, že prostor pro uvážení vnitrostátních orgánů je v projednávané věci širší, byť nikoli neomezený.

Soud dále uvedl, že předmětná reklama nebyla bezdůvodně urážlivá či rouhavá ani nepodněcovala k nenávisti k některému náboženství a neútočila na náboženství hrubým či nemístným způsobem (např. *Otto-Preminger-Institut proti Rakousku*, č. 13470/87, rozsudek ze dne 20. září 1994, § 56). To však neznamená, že by projev, který nepůsobí zjevně urážlivě, nemohl mít za určitých okolností urážlivý dopad (*Murphy proti Irsku*, č. 44179/98, rozsudek ze dne 10. července 2003, § 72). Je proto povinností vnitrostátních soudů poskytnout relevantní a dostatečné zdůvodnění toho, v čem spočíval rozpor reklamy s dobrými mravy, mimo uvedení skutečnosti, že reklama využila náboženské symboly pro nenáboženské účely (*Giniewski proti Francii*, č. 64016/00, rozsudek ze dne 31. ledna 2006, § 52–53).

Soud podotkl, že vnitrostátní orgány shledaly rozpor s dobrými mravy v tom, že reklama použila náboženský symbol pro povrchní účely, překroutila jeho význam a byla nevhodná. Tato zdůvodnění jsou však dle Soudu velmi vágní a nedostatečně vysvětlují, v čem byla reklama s náboženskými symboly urážlivá. Navíc

se žádný orgán nevypořádal s tvrzením stěžovatelky, že jména Marie a Ježíše byly v reklamě použity nikoli jako náboženské odkazy, ale jako citoslovce běžně užívané v mluvené litevštině.

Soud dále vyzdvihl konstatování vnitrostátních orgánů, že předmětná reklama ‚propagovala životní styl, který je neslučitelný se zásadami věřícího člověka‘, aniž by dodaly, o jaký životní styl se jedná, jak ho reklamy podporovaly a v čem tento životní styl odporuje dobrým mravům. Navíc, v rámci vnitrostátního řízení soudy konzultovaly pouze římsko-katolickou církev, navzdory působení dalších křesťanských a nekřesťanských církví a náboženských společností v Litvě.

Soud dále podotkl, že vnitrostátní orgány položily značný důraz na přibližně sto obdržených stížností, na jejichž základě dovodily, že většina litevských křesťanů se cítí reklamou uražena. Soud s tímto závěrem vnitrostátních soudů nesouhlasil, jelikož jen na základě takového počtu stížností nelze dospět k závěru, že každý křesťanský věřící považuje předmětnou reklamu za urážlivou. Soud však zároveň zdůraznil, že i v případě, že by bylo prokázáno, že předmětná reklama vzbuzuje ve většině věřících pohoršení, bylo by v rozporu se základními hodnotami Úmluvy, pokud by užívání základních práv menšin bylo podmíněno souhlasem většiny.

Soud s ohledem na výše uvedené shledal, že vnitrostátní orgány nenastolily spravedlivou rovnováhu mezi dvěma protichůdnými dotčenými svobodami, svobodou projevu na straně jedné a svobodou náboženského vyznání a ochranou dobrých mravů na straně druhé. Z odůvodnění dotčených rozhodnutí, v nichž jsou použity výrazy jako ‚hra zašla příliš daleko‘, ‚základní úcta k duchovnu se vytrácí‘, ‚nepatřičné použití náboženských symbolů je ponižuje a je v rozporu s všeobecně přijímanými morálními a etickými pravidly‘, je zřejmé, že vnitrostátní orgány daly absolutní přednost ochraně pocitů věřících, aniž je dostatečně poměřovaly se zájmem na ochranu svobody projevu stěžovatelky. Došlo proto k porušení článku 10 Úmluvy.

III. Oddělené stanovisko

Soudce De Gaetano ve svém souhlasném stanovisku vyjádřil přesvědčení, že reklamní kampaň nemohla být vůbec považována za urážlivou. Skutečností, že obě postavy se částečně podobaly zobrazení Krista a Marie v klasickém umění, a použitím slov ‚Ježíší‘ a ‚Marie‘ nelze porušit dobré mravy, a to zvláště v případě, kdy tyto postavy měly tetování, což naznačovalo, že se nejedná o vyobrazení historických náboženských postav. Dále disentující soudce vyjádřil překvapení, že se případem vůbec státní úřad pro ochranu práv spotřebitelů zabýval, a závěrem se zamyslel nad vhodností zvoleného prostředku, tj. podání stížnosti na stěžovatelku a tím, zda by nebylo účinnější se brá-

nit prostřednictvím bojkotu propagovaného zboží v případě, že by daná reklamní kampaň věřící skutečně urážela.

RODINNÉ PRÁVO

Rozsudek ze dne 1. února 2018 ve věci č. 54227/14 – V. C. proti Itálii

Senát první sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že došlo k porušení práv stěžovatelky na ochranu proti špatnému zacházení a na respektování fyzické a psychické integrity chráněných články 3 a 8 Úmluvy, jelikož vnitrostátní soud a orgány sociálněprávní ochrany dětí nepostupovaly s náležitou péčí a urychleně nepřijaly všechna opatření, která po nich bylo možno rozumně požadovat za účelem zajištění ochrany nezletilé stěžovatelky před sexuálním vydíráním a znásilněním.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatelka, narozená roku 1997, od dvanácti let užívala alkohol a byla jí diagnostikována kombinovaná porucha osobnosti. V dubnu 2013 se zúčastnila večírku, na kterém se konzumovaly drogy a alkohol a v jehož průběhu musela zasahovat policie. Následně bylo z důvodu přítomnosti stěžovatelky na večírku zahájeno vyšetřování. V květnu státní zástupce při soudu pro mládež vyslechl její rodiče, kteří ho v červnu upozornili, že stěžovatelku přes sociální sítě kontaktoval fotograf ohledně pořízení pornografických fotografií. Státní zástupce stěžovatelku vyslechl a zjistil, že nesouhlasí s umístěním do specializovaného zařízení ani do pěstounské péče. Za tři týdny matka stěžovatelky státnímu zástupci sdělila, že jejich dcera stále užívá drogy, a opět ho upozornila na již zmíněného fotografa.

V červenci 2013 státní zástupce upozornil soud pro mládež, že se stěžovatelka nachází v nebezpečné situaci vzhledem k její psychiatrické diagnóze a k tomu, že přestala chodit do školy a existuje riziko, že se zapletla do sítě dětské organizované prostituce. Požadoval tedy zahájení naléhavého řízení, umístění stěžovatelky do specializovaného zařízení a její svěření do péče orgánů sociálněprávní ochrany dětí. Za tři týdny byl k případu přiřazen soudce, jenž po třech měsících, v říjnu 2013, předvolal zástupce orgánu sociálněprávní ochrany dětí, který se však nedostavil. Státní zástupce posléze zopakoval svou žádost, které soud pro mládež vyhověl v prosinci 2013. Rodiče stěžovatelky následně opět připomněli riziko, že se jejich dcera zapletla do prostituce, a zopakovali, že v souvislosti s tím probíhá trestní vyšetřování. Taktéž státní zástupce při trestním soudu vyšetřující sexuální vydírání stěžovatelky žádal

od státního zástupce při soudu pro mládež informace o výkonu rozsudku soudu pro mládež.

V lednu 2014 stěžovatelka dala souhlas se svým umístěním do specializovaného zařízení pro léčbu drogové závislosti. Později v průběhu měsíce byla dvěma muži znásilněna. O jejím souhlasu orgány sociálněprávní ochrany dětí v únoru 2014 uvědomily soud pro mládež. Den poté byly orgány sociálněprávní ochrany dětí informovány o stěžovatelčině znásilnění. O dva týdny později soud pro mládež žádal orgány sociálněprávní ochrany dětí o informaci o přijatých opatřeních ve prospěch stěžovatelky a zdůraznil, že je potřeba připravit plán, aby se omezila rizika, kterým je vystavena. Jelikož neobdržel žádnou odpověď, za týden opět žádal od příslušných orgánů sociálněprávní ochrany dětí zprávu. V polovině března 2014 orgány sociálněprávní ochrany dětí požádaly centrum V. L. o převzetí stěžovatelky, to však nemělo místo. V dubnu 2014 proto bylo vybráno jiné centrum péče, kde by stěžovatelka mohla podstoupit odvykací terapii. Rodiče stěžovatelky mezitím opět žádali o výkon rozhodnutí soudu z prosince 2013. Soud obratem rozhodl o okamžitém umístění stěžovatelky do centra K., ke kterému došlo v polovině dubna 2014.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKŮ 3 A 8 ÚMLUVY

Soud úvodem shledal, že na projednávanou věc jsou použitelné články 3 i 8 Úmluvy. Stěžovatelka se nacházela ve zranitelném postavení, byla terčem násilí a obětí pohlavního zneužívání, a to po dobu přibližně šesti měsíců. Tato situace byla dostatečně závažná, aby spadala do věcného rámce článku 3 Úmluvy. Zároveň fyzická i psychická integrita spadají pod pojem soukromého života, a jsou tak chráněny i článkem 8 Úmluvy.

Soud dále posuzoval, zda vnitrostátní orgány poté, co se z vlastních zjištění i od rodičů stěžovatelky dozvěděly o situaci, ve které se stěžovatelka nacházela, o její psychické poruše a o rizicích, že se ocitne v síti prostituce, přijaly veškerá přiměřená opatření, kterými by ji ochránily (srov. *Z. a ostatní proti Spojenému království*, č. 29392/95, rozsudek velkého senátu ze dne 10. května 2001, § 73–75; *M. C. proti Bulharsku*, č. 39272/98, rozsudek ze dne 4. prosince 2003, § 149; a *Osman proti Spojenému království*, č. 23452/94, rozsudek ze dne 28. října 1998, § 116), respektive zda tato opatření byla přijata dostatečně rychle (*Opuz proti Turecku*, č. 33401/02, rozsudek ze dne 9. června 2009, § 150–151).

Zdůraznil, že vnitrostátní orgány sice okamžitě v dubnu 2013 zahájily trestní vyšetřování, jiné opatření na ochranu tehdy patnáctileté stěžovatelky však nebylo přijato. Soudu pro mládež trvalo čtyři měsíce, než vydal rozhodnutí o naléhavé žádosti státního zástupce z července 2013, třebaže riziko, že by stěžovatelka mohla být obětí sexuálního vydírání, mu bylo

vzhledem k probíhajícímu trestnímu vyšetřování a z upozornění rodičů známo. Soud poznamenal, že během této doby stěžovatelka navíc provozovala prostituci a část jejich příjmů odváděla dvěma členům kruhu prostituce. Po rozhodnutí soudu pro mládež z prosince 2013 trvalo orgánům sociálněprávní ochrany dětí další čtyři měsíce, než stěžovatelku umístily do specializovaného zařízení, navzdory žádostem jejich rodičů a dvěma naléhavým žádostem soudu pro mládež o podání informací. Během této doby byla stěžovatelka navíc znásilněna.

Soud nepřisvědčil argumentu vlády, podle které nebylo umístění bez souhlasu stěžovatelky tak, jak bylo nařízeno soudem pro mládež v prosinci 2013, možné. Soud v této souvislosti poznamenal, že stěžovatelka dala souhlas v lednu 2014, tedy tři měsíce před jejím umístěním do centra K. Dodal, že neudělení souhlasu v té době samo o sobě nezprošťovalo stát povinnosti urychleně přijmout vhodná a dostatečná opatření na její ochranu. Orgány sociálněprávní ochrany dětí však byly pasivní a ani se nedostavily na předvolání k soudu.

Soud proto s ohledem na výše uvedené shledal, že soud pro mládež a orgány sociálněprávní ochrany dětí nepřijaly žádné opatření na ochranu stěžovatelky v krátkém čase, i když věděly, že stěžovatelka byla v situaci zvláštní psychické i fyzické zranitelnosti a že probíhá řízení o sexuálního vydírání, které se jí týkalo, stejně jako vyšetřování jejího znásilnění. Příslušné orgány tedy nepřistoupily k žádnému vyhodnocení rizik, kterým stěžovatelka čelila, a nepřijaly přiměřená opatření na její ochranu před násilím a zneužíváním, kterých se stala obětí. Došlo tedy k porušení článků 3 a 8 Úmluvy.

III. Oddělené stanovisko

Soudce Wojtyczek ve svém souhlasném stanovisku dodal, že úkol chránit děti před vydíráním spojeným s užíváním drog a prostitucí leží především na rodičích. Ti však v daném případě nebyli této ochrany schopni a stěžovatelka namítala, že vnitrostátní orgány nejednaly proti její vůli a neomezily její svobodu, tedy že ji neochránily nejen před třetími osobami, ale ani před ní samotnou. Přestože byly vnitrostátní orgány postaveny před zvláště složitou situací, jelikož účinně léčit drogovou závislost lze v zásadě jen ve spolupráci s pacientem, nepochybně porušily svou povinnost provést řízení před dětským soudem s požadovanou rychlostí a případ rozhodnout. Ze spisu navíc vyplývalo, že příslušné orgány nevyvinuly snahu poskytnout rodičům vhodnou radu psychologa, nezbytnou pomoc a ani se nesnažily přesvědčit stěžovatelku o nezbytnosti léčby toxikomanie a o získání její důvěry. Tyto úvahy tedy podle soudce dostatečně odůvodnily závěr Soudu o porušení příslušných článků Úmluvy.

Rozsudek ze dne 9. ledna 2018 ve věci č. 18597/13 – GRA Stiftung gegen Rassismus und Antisemitismus proti Švýcarsku

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že se vnitrostátním soudům nepodařilo nastolit spravedlivou rovnováhu mezi právem stěžovatelské nevládní organizace na svobodu projevu dle článku 10 Úmluvy a právem B. K., jehož proslov na téma zákazu stavby minaretů stěžovatelka označila za projev verbálního rasismu, na respektování soukromého života ve smyslu článku 8 Úmluvy. Rozhodnutím soudů, aby stěžovatelka svůj komentář z internetu odstranila a nahradila zněním rozsudku, tak došlo k porušení článku 10 Úmluvy.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatelka je nevládní organizací, jejímž hlavním posláním je podpora tolerance a odsuzování všech forem rasově motivované diskriminace. V listopadu 2009 uspořádala mládežnická organizace Švýcarské lidové strany (*Junge Schweizerische Volkspartei* – dále také ‚JSVP‘) demonstraci na podporu lidového hlasování o zákazu stavby muslimských minaretů. Následně tato politická strana uveřejnila na svých internetových stránkách reportáž z demonstrace, v níž bylo mj. uvedeno: ‚*Ve svém projevu... B. K., předseda místní odnože JSVP, zdůraznil, že je čas zastavit expanzi islámu. Touto demonstrací chtěla Mladá švýcarská lidová strana přijmout výjimečné opatření v těchto mimořádných časech. Švýcarská kultura, která je založena na křesťanství a jeho hodnotách, nemůže být nahrazena jinými kulturami, dodal B. K. Symbolické gesto, jakým je zákaz minaretů, by tudíž bylo výrazem odhodlání zachovat si vlastní národní identitu.*‘ V reakci na to stěžovatelka tento článek uveřejnila na svých internetových stránkách a doplnila k němu poznámku, že jde o projev verbálního rasismu.

V listopadu 2009 byla v referendu skutečně přijata změna ústavy zakazující stavbu minaretů na území Švýcarska. V srpnu 2010 podal B. K. proti stěžovatelce žalobu s tím, že označením jeho proslovu za ‚verbální rasismus‘ došlo k porušení jeho práva na ochranu osobnosti. Okresní soud žalobu zamítl, neboť dospěl k závěru, že článek se týkal politické diskuse o záležitosti veřejného významu. Vrchní soud však jeho rozhodnutí zrušil a změnil. V odůvodnění svého rozhodnutí naznal, že výrok stěžovatelky byl hodnotovým soudem, který však postrádal pravdivý základ, protože projev B. K. nebyl co do svého obsahu a podstaty rasistický. Stěžovatelce proto uložil povinnost, aby příslušný článek odstranila ze svých webových stránek a nahradila ho tímto rozsudkem. Stěžovatelka se obrátila na Federální nejvyšší soud, který však její dovolání zamítl.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY

Stěžovatelka namítala, že rozhodnutí vnitrostátních soudů porušilo její právo na svobodu projevu dle článku 10 Úmluvy.

Soud nejprve zamítl námitku žalované vlády, dle níž stěžovatelka nevyčerpala všechny vnitrostátní prostředky nápravy, jelikož v řízení před dovolacím soudem výslovně netvrdila, že by došlo k porušení jejího práva na svobodu projevu. Podle Soudu není nezbytné, aby byla námitka na vnitrostátní úrovni uplatněna s výslovným odkazem na konkrétní právo či ustanovení Úmluvy. Zásada subsidiarity však vyžaduje, aby byla daná námitka vznesena co do své podstaty (*Fressoz a Roire proti Francii*, č. 29183/95, rozsudek velkého senátu ze dne 21. ledna 1999, § 39). Soud konstatoval, že z obsahu dovolání bylo zřejmé, že se stěžovatelka, byť nepřímou, dovolává porušení svého práva na svobodu projevu.

Na poli odůvodněnosti stížnosti Soud nejprve podotkl, že mezi stranami není sporu o tom, že uložením povinnosti odstranit předmětný článek a uveřejnit rozsudek soudu došlo k zásahu do práva stěžovatelky na svobodu projevu. Zásah do tohoto práva je přitom přípustný pouze tehdy, pokud je stanoven zákonem, sleduje jeden z legitimních cílů vyjmenovaných v čl. 10 odst. 2 Úmluvy a je nezbytný v demokratické společnosti.

Ohledně zákonnosti zásahu stěžovatelka tvrdila, že článek 28 občanského zákoníku byl formulován příliš vágně, a proto nebyl předvídatelný. Soud poukázal na svou ustálenou judikaturu, dle níž lze za ‚zákon‘ ve smyslu Úmluvy považovat pouze takovou normu, která je formulována natolik jasně, aby jí mohli dotčení jednotlivci – v případě potřeby s využitím právní pomoci – přizpůsobit své chování. Současně je však zjevné, že právní normy musejí nevyhnutelně obsahovat pojmy, které jsou více či méně neurčité, aby se jejich výklad a používání mohly přizpůsobit měnícím se společenským podmínkám (*Karácsony a ostatní proti Maďarsku*, č. 42461/13, rozsudek velkého senátu ze dne 17. května 2016, § 124). Soud nezjistil žádný faktor, který by zakládal nejednoznačnost výkladu předmětného ustanovení, které bylo součástí právního řádu od roku 1985 a k němuž existovala bohatá judikatura soudů.

V dalším kroku Soud konstatoval, že zásah sledoval legitimní cíl spočívající v ochraně práv a svobod jiných, konkrétně dobré pověsti.

Konečně Soud zkoumal, zda bylo napadené opatření nezbytné v demokratické společnosti. Nejprve připomněl relevantní základní zásady. Svoboda projevu se nevztahuje pouze na informace a myšlenky, které jsou přijímány příznivě nebo považovány za neškodné či bezvýznamné, nýbrž i na ty, které zraňují, šokují nebo

znepokojují, neboť to vyžaduje pluralismus, tolerance a otevřenost, bez nichž nemůže žádná demokratická společnost existovat (*Handyside proti Spojenému království*, č. 5493/72, rozsudek pléna ze dne 7. prosince 1976, § 49). Dále připomněl, že slovo ‚nezbytný‘ vyžaduje existenci naléhavé společenské potřeby. Při určování existence této potřeby požívají smluvní státy určitého prostoru pro uvážení. Ten však podléhá evropskému dohledu. Při výkonu této dohledové pravomoci by Soud neměl zpravidla nahrazovat závěry vnitrostátních soudů. Jeho úkolem je toliko přezkoumat, zda opřely zásah do práva na svobodu projevu o ‚relevantní a dostatečné‘ důvody. V tomto ohledu se Soud musí ubezpečit, že vnitrostátní soudy vzaly v potaz standardy a zásady plynoucí z článku 10 Úmluvy.

Soud dále vyzdvihl, že článek 8 Úmluvy chrání právo jednotlivce na ochranu jeho pověsti. Pokud dochází ke kolizi práva na svobodu projevu a práva na respektování soukromého života, Soud musí zkoumat, zda se vnitrostátním orgánům podařilo nastolit spravedlivou rovnováhu mezi nimi (*Axel Springer AG proti Německu*, č. 39954/08, rozsudek velkého senátu ze dne 7. února 2012, § 84). Tato práva jsou přitom v rovnocenném postavení a mají v zásadě stejnou váhu. Provedl-li stát jejich vyvažování v souladu s judikaturou Soudu, musejí by existovat velmi přesvědčivé důvody k tomu, aby Soud nahradil jejich úvahy svými vlastními (*Axel Springer AG proti Německu*, cit. výše, § 88). Soud konečně připomněl, že při hledání spravedlivé rovnováhy mezi těmito dvěma právy jsou dle ustálené judikatury relevantní zejména tato kritéria: (i) zda zkoumaný výrok přispíval k diskusi ve veřejném zájmu; (ii) do jaké míry je veřejně známa dotčená osoba a jaké bylo její předchozí chování; (iii) jaký byl obsah, forma a důsledky uveřejnění napadeného výroku; a (iv) jak přísná sankce byla uložena.

Soud dále přistoupil k použití těchto kritérií na okolnosti projednávané věci.

Předně předeslal, že v kontextu lidového hlasování o ústavním zákazu stavby minaretů lze mít za to, že předmětný výrok přispíval k diskusi o věcech veřejného zájmu.

U druhého kritéria Soud připomněl, že je důležité rozlišovat mezi veřejně známými osobnostmi (např. politiky) a jinými, neznámými osobami, neboť první kategorie požívá nižší míry ochrany soukromého života (*Petreenco proti Moldavsku*, č. 20928/05, rozsudek ze dne 30. března 2010, § 55). Pro veřejně známé osobnosti jsou meze přípustné veřejné kritiky širší, neboť se jí vědomě vystavily, pročež musejí prokázat obzvlášť vysokou míru tolerance a odolnosti vůči takové kritice (*Ayhan Erdoğan proti Turecku*, č. 39656/03, rozsudek ze dne 13. ledna 2009, § 25). V tomto ohledu se tak Soud neztotožnil s názorem vnitrostátních soudů, že B. K. byl začínajícím politikem, a proto ve svých 21 letech nemohl být osobou, která by požívala snížené míry

ochrany svého soukromí. Soud vyzdvihl, že byl zvolen předsedou místní pobočky mládežnické organizace jedné z hlavních politických sil. Jeho projev byl nadto výsostně politické povahy, a proto je na něho třeba pohlížet jako na veřejně činnou osobu, která požívá nižší ochrany svého soukromí.

Stran třetího kritéria Soud uvedl, že stěžovatelčino hodnocení projevu B. K. jako ‚verbálního rasismu‘ bylo hodnotovým soudem, a nikoliv skutkovým tvrzením. Soud tudíž podle dosavadní judikatury zkoumal, zda měl tento hodnotový soud dostatečný skutkový základ. Zohlednil zejména, že B. K. ve svém projevu pronesl několik kontroverzních výroků a že mnoho nevládních a mezinárodních organizací označilo tón veřejného diskurzu, který provázel lidové hlasování o zákazu staveb minaretů, za rasistický, xenofobní nebo diskriminační. Soud proto dospěl k závěru, že uvedený výrok stěžovatelky měl dostatečný skutkový základ. Dále Soud zohlednil skutečnost, že mohl mít jen stěží nějaké škodlivé důsledky pro soukromý nebo profesní život B. K.

Stran čtvrtého kritéria Soud shledal, že uložená sankce – povinnost odstranit předmětný článek, uveřejnit rozsudek a nahradit protistraně náklady soudního řízení – sice nebyla zvlášť přísná, avšak přesto mohla mít odrazující účinek na výkon svobody projevu. Byla proto způsobilá stěžovatelku, ale i jiné osoby, které plní úlohu ‚hlídacího psa demokracie‘, odradit od kritizování výroků politiků.

S ohledem na shora uvedené Soud rozhodl, že vnitrostátní soudy překročily prostor pro uvážení, kterým v dané věci disponovaly, jelikož nevzaly v dostatečné míře v potaz zásady plynoucí z relevantní judikatury Soudu, což vedlo k tomu, že nebyla nastolena spravedlivá rovnováha mezi právem stěžovatelky na svobodu projevu na straně jedné a právem B. K. na ochranu jeho osobnostních práv na straně druhé. K porušení článku 10 Úmluvy tedy došlo.

ŠKOLSTVÍ

Rozsudek ze dne 30. ledna 2018 ve věci č. 23065/12 – *Enver Şahin proti Turecku*

Senát druhé sekce Soudu dospěl šesti hlasy proti jednomu k závěru, že tím, že se vnitrostátní orgány nezabývaly dostatečně pečlivě tím, jaká podpůrná opatření poskytnout stěžovateli, který byl upoután na invalidní vozík, aby mohl pokračovat ve studiu na vysoké škole, došlo k porušení zákazu diskriminace (článek 14 Úmluvy) při přístupu ke vzdělání (článek 2 Protokolu č. 1).

I. Skutkové okolnosti

V roce 2005, během prvního ročníku studia na vysokém učení technickém, stěžovatel utrpěl úraz, v jehož důsledku zcela ochrnl na dolní končetiny. Rozhodl se proto přerušit studium do okamžiku, kdy mu zdravotní stav umožní v něm pokračovat.

V březnu 2007 se stěžovatel obrátil na příslušnou fakultu s žádostí, aby byly její prostory uzpůsobeny tak, aby mohl od univerzitního roku 2007/2008 pokračovat ve studiu. V květnu 2007 fakulta stěžovateli odpověděla, že úpravy vchodů do budovy jsou plánovány, nicméně z finančních důvodů nemohou být realizovány v krátkodobém horizontu. Dodala, že studium jeho oboru předpokládá absolvování praktických cvičení, což se jeví s ohledem na jeho zdravotní stav jako problematické. Přál-li by si stěžovatel nicméně pokračovat ve studiu, fakulta vyjádřila připravenost v rámci možností mu v jeho záměru pomoci. V srpnu 2007 stěžovatel vyzval rektorát univerzity, aby provedl potřebné stavební úpravy. V září 2007 rektorát stěžovateli odpověděl, že nezbytné úpravy si vyžádají určitý čas. Dále uvedl, že jeho účast na teoretické výuce by mohla být zajištěna pomocí asistenta a účast na praktických cvičeních by neměla být problematická, jelikož jsou konána v přízemí budovy.

V listopadu 2007 stěžovatel podal proti univerzitě správní žalobu, jíž se domáhal zrušení jejich odpovědí z května a srpna 2007 a přiznání náhrady majetkové škody i nemajetkové újmy. V dubnu 2010 soud žalobu zamítl s tím, že předmětná budova univerzity vyhovovala v okamžik své kolaudace stavebním předpisům. Stěžovatel byl navíc univerzitou vyrozuměn, že stavební úpravy budou uskutečněny v závislosti na finančních možnostech a byl mu nabídnut asistent, který by mu pomohl účastnit se výuky. Stěžovatel následně neuspěl ani u nejvyššího správního soudu.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 14 ÚMLUVY VE SPOJENÍ S ČLÁNKEM 2 PROTOKOLU Č. 1

Stěžovatel namítal, že vnitrostátní orgány nedostály svému pozitivnímu závazku přijmout přiměřené úpravy, které by mu umožnily pokračovat ve studiu.

Soud připomněl, že článek 2 Protokolu č. 1 ukládá státům povinnost zajistit účinný přístup k vysokým školám existujícím na jeho území (*Leyla Şahin proti Turecku*, č. 44774/98, rozsudek velkého senátu ze dne 10. listopadu 2005, § 136–137). Dále připomněl, že článek 14 Úmluvy nejen zakazuje odlišné zacházení z důvodu zdravotního postižení, ale též státu ukládá povinnost přijmout ‚přiměřené úpravy‘ způsobilé kompenzovat faktickou nerovnost zdravotně postižených osob. Článek 14 Úmluvy ve spojení s článkem 2 Protokolu č. 1 je proto na projednávanou věc použitelný.

Úvodem posouzení odůvodněnosti stížnosti Soud uvedl, že Úmluva musí být vykládána v souladu s dalšími pravidly mezinárodního práva, v projednávané věci zejména s Evropskou sociální chartou a Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Tyto mezinárodní úmluvy stojí mj. na zásadách univerzality a nediskriminace při užívání práva na vzdělání, přičemž prostředek, který je uznáván jako nejvhodnější k zajištění těchto zásad, je inkluzivní vzdělávání. Inkluzivní vzdělávání je proto podle Soudu součástí mezinárodní odpovědnosti států v této oblasti.

V projednávané věci bylo dle Soudu klíčové ověřit, zda vnitrostátní orgány posoudily situaci stěžovatele s náležitou pečlivostí. Vnitrostátní orgány v první řadě uvedly, že urychlené realizaci stavebních úprav bránil nedostatek finančních zdrojů. Ačkoli v této otázce státy požívají prostoru pro uvážení, nelze podle Soudu akceptovat, aby přístupnost budovy fakulty nebyla řešena až do okamžiku, kdy budou shromážděny veškeré finanční prostředky, které jsou potřeba na všechny rozsáhlé stavební úpravy, které vyžadovaly vnitrostátní právní předpisy. Soudu sice nepřísluší definovat, jaké ‚přiměřené úpravy‘ ve smyslu článku 2 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením mají být v té které situaci přijaty, neboť toto posouzení náleží vnitrostátním orgánům, avšak ty při svém rozhodování musejí zvláště zohlednit, jaký jejich rozhodnutí bude mít dopad na zdravotně postižené osoby.

V projednávané věci vnitrostátní orgány stěžovateli nabídly asistenta, který by mu pomohl při pohybu v rámci budovy, která měla tři poschodí. V této souvislosti Soud konstatoval, že možnost zdravotně postižených osob žít autonomním způsobem za plného rozvinutí pocitu důstojnosti a sebeúcty je prvořadě důležitosti a leží v samém jádru Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. Soud sám ve své judikatuře v minulosti zdůraznil, že důstojnost a svoboda rozhodování jsou samotnými základy Úmluvy (např. *Pretty proti Spojenému království*, č. 2346/02, rozsudek ze dne 29. dubna 2002, § 61 a 65; a *McDonald proti Spojenému království*, č. 4241/12, rozsudek ze dne 20. května 2014, § 47). Ačkoli mezinárodní úmluvy uvádějí pomoc asistenta mezi prostředky k zajištění mobility zdravotně postižených osob, v projednávané věci nic nenasvědčuje tomu, že by vnitrostátní orgány skutečně zhodnotily stěžovatelovy potřeby a důsledky jejich návrhu pro stěžovatelovo bezpečí, důstojnost a autonomii. Nabídka asistenta bez přezkumu individuálních okolností věci proto nemůže být považována za přiměřenou, jelikož zcela opomíjí stěžovatelovu potřebu žít v maximální možné míře nezávisle a autonomně.

Toto pochybení orgánů univerzity následně nenapravily ani soudy, které tento klíčový aspekt věci zcela

pominuly, neboť ani ony nezkoumaly skutečné potřeby stěžovatele a možnosti řešení jeho situace, které by mu umožnily pokračovat ve studiu za srovnatelných podmínek s ostatními studenty a které by zároveň neznamenaly pro příslušnou univerzitu nepřiměřené břemeno.

V projednávané věci tedy nebyla nastolena spravedlivá rovnováha mezi zájmy stěžovatele a jinými dotčenými zájmy. Vnitrostátní orgány nepřistoupily k věci stěžovatele s potřebnou pečlivostí, která by stěžovateli umožnila požívat jeho práva na vzdělání na rovném základě s ostatními. Došlo proto k porušení článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 2 Protokolu č. 1.

III. Oddělené stanovisko

Soudce Lemmens ve svém nesouhlasném stanovisku vyjádřil názor, že jádrem projednávané věci nebyla otázka přijetí „přiměřených úprav“, ale zajištění přístupu ke vzdělání, a proto věc neměla být posuzována pod úhlem článku 14 Úmluvy, ale toliko článku 2 Protokolu č. 1. Dále dospěl k závěru, že univerzitě nelze vyčítat, že stavební úpravy nedokázala zrealizovat v horizontu několika málo měsíců, a že absence zhodnocení skutečných potřeb stěžovatele plynula do značné míry z přístupu stěžovatele, který s univerzitou přestal jednat a obrátil se raději na soud. Dle jeho názoru proto k porušení žádného práva stěžovatele chráněného Úmluvou a jejími protokoly nedošlo.

TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

Rozsudek ze dne 22. února 2018 ve věci č. 72562/10 – Alpha Doryforiki Tileorasi Anonymi Etairia proti Řecku

Senát první sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že uložením sankcí za uveřejnění videa, ve kterém A. C., jakožto člen parlamentu a předseda výboru pro elektronické hazardní hry, vchází do herny a účastní se hazardní hry na dvou hracích přístrojích, došlo k porušení práva stěžovatelky, provozovatelky televizního vysílání, na svobodu projevu zaručené článkem 10 Úmluvy. Soud naopak neshledal porušení ve vztahu k sankcím za odvysílání dalších dvou videí, která zachytila A. C. při jednání s moderátorem pořadu a jeho blízkými spolupracovníky, neboť při vstupu do soukromých prostor mohl A. C. legitimně očekávat, že v takových místech nebude do jeho práva na respektování soukromého života zasahováno.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatelka je společnost s ručením omezeným, která vlastní a provozuje řecký televizní kanál ALPHA. Tato televize odvysílala v rámci pořadu *Jungle* tři videa za-

chycující A. C., která byla pořízena prostřednictvím skryté kamery. Na prvním A. C. vchází do herny a účastní se hazardní hry na dvou hracích přístrojích, druhé zachycovalo jednání mezi A. C. a blízkými spolupracovníky moderátora výše zmíněného pořadu, během kterého bylo A. C. přehráno první pořízené video, a konečně třetí, na kterém A. C. jedná s moderátorem v jeho kanceláři. Předmětná videa byla posléze odvysílána ještě jednou v rámci jiného pořadu téhož moderátora.

Za uveřejnění těchto videí udělila rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „RRTV“) stěžovatelce pokutu ve výši 100 tis. eur za každý z televizních pořadů, během kterých byla videa odvysílána, a dále povinnost uveřejnit ve svém vysílání obsah tohoto rozhodnutí, a to po dobu třech po sobě jdoucích dní. Stěžovatelka následně podala k nejvyššímu správnímu soudu žalobu na zrušení rozhodnutí RRTV, jakož i rozhodnutí ministra pro tisk a sdělovací prostředky, které rozhodnutí RRTV potvrdilo. Její žalobě však nebylo vyhověno.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY

Stěžovatelka namítala, že sankce, které jí byly ze strany RRTV uloženy, porušily její právo na svobodu projevu. Dle jejího názoru vnitrostátní orgány nenastolily spravedlivou rovnováhu mezi jejími právy zaručenými článkem 10 Úmluvy a právem A. C. na respektování soukromého života zaručeného článkem 8 Úmluvy.

Mezi stranami nebylo sporu o tom, že sankce byly stěžovatelce uloženy na základě vnitrostátního práva. Soud proto konstatoval, že předmětný zásah byl v souladu se zákonem. Dále přihlédl ke skutečnosti, že obrazový i zvukový záznam A. C. byl pořízen bez jeho souhlasu a následně odvysílán proti jeho vůli v televizním pořadu, který se těšil vysoké sledovanosti, a proto učinil závěr, že uložení pokuty a povinnosti uveřejnit obsah rozsudku sledovalo legitimní cíl spočívající v ochraně pověsti nebo práv jiných osob.

Soud následně připomněl, že při posuzování nezbytnosti zásahu v demokratické společnosti je zapotřebí vzít v úvahu nutnost nalezení spravedlivé rovnováhy mezi dotčenými zájmy. V tomto ohledu jsou vnitrostátní soudy, vzhledem k jejich bezprostřednímu a dlouhodobému kontaktu s podmínkami v jednotlivých zemích, v lepším postavení než mezinárodní soud, a smluvní strany proto požívají na poli článku 10 Úmluvy určitého prostoru pro uvážení (*Palomo Sánchez a ostatní proti Španělsku*, č. 28955/06 a další, rozsudek velkého senátu ze dne 12. září 2011, § 54). Ten je nicméně spojen s evropským dohledem, který zahrnuje jak právní úpravu, tak rozhodnutí, která ji naplňují, a to včetně rozhodnutí nezávislých soudů. Úkolem Soudu při výkonu své kontrolní funkce není zaujmout místo

příslušných vnitrostátních soudů, nýbrž přezkoumat jejich rozhodnutí vydaná v mezích jejich prostoru pro uvážení. Pokud ovšem rovnováha nalezená vnitrostátními soudy nebude uspokojivá, zejména když nepřiřknou náležitou důležitost či rozsah nějakému právu zaručenému Úmluvou, jejich prostor pro uvážení bude užší (např. *Aksu proti Turecku*, č. 4149/04 a 41029/04, rozsudek velkého senátu ze dne 15. března 2012, § 67).

Spravedlivou rovnováhu je nutné hledat za pomoci kritérií definovaných v judikatuře Soudu, jimiž jsou v obdobných věcech (i) příspěvní do debaty ve veřejném zájmu; (ii) známost dotčené osoby; (iii) předmět a pravdivost zveřejněných informací; (iv) předchozí chování dotčené osoby; (v) obsah, forma a dopady publikace; a (vi) závažnost uložené sankce (*Couderc a Hachette Filipacchi Associés proti Francii*, č. 40454/07, rozsudek velkého senátu ze dne 10. listopadu 2015, § 93; či *Axel Springer AG proti Německu*, č. 39954/08, rozsudek velkého senátu ze dne 7. února 2012, §§ 90–95). Tato kritéria tedy Soud posuzoval i v projednávané věci:

(i) *Příspěvní do debaty ve veřejném zájmu*

Soud dospěl k závěru, že předmětná reportáž přispěla k debatě ve veřejném zájmu, neboť byla schopná vzbudit zájem veřejnosti o chování jimi voleného zástupce ve vztahu k hazardu.

(ii) *Známost dotčené osoby a předmět zveřejněných informací*

Míra, v jaké je daná osoba veřejnosti známa, ovlivňuje ochranu soukromého života takové osoby. Soud již dříve ve své judikatuře vyslovil, že veřejnost je oprávněna získávat informace o určitých aspektech soukromého života známých osob (např. *Karhuvaara a Iltalehti proti Finsku*, č. 53678/00, rozsudek ze dne 16. listopadu 2004, § 45). V určitých případech však mohou i tyto osoby legitimně očekávat, že jejich soukromý život bude chráněn (např. *Von Hannover proti Německu* (č. 2), č. 40660/08, rozsudek velkého senátu ze dne 7. února 2012, § 97).

A. C. byl nepochybně významným politikem. Soud v tomto ohledu poznamenal, že vnitrostátní soudy dostatečně posoudily rozsah, jakým mohla mít jeho politická funkce vliv na ochranu jeho soukromého života, a proto se otázkou známosti A. C. dále nezabýval.

Co se týče předmětu zveřejněných informací, Soud poznamenal, že všechna tři videa se soustředila na A. C., a nikoli na veřejnou debatu o hazardu jako takovou. Soud se dále ztotožnil s názorem vnitrostátních orgánů, podle nichž reportáž týkající se chování A. C. mohla být odvysílána, nicméně je potřeba spatřovat rozdíl mezi sdělením informací, které byly získány z videí pořízených skrytou kamerou, a odvysíláním videí samotných.

(iii) *Předchozí chování dotčené osoby*

Soud v tomto ohledu pouze poznamenal, že žádná ze stran mu neposkytla dostatek informací o předchozím chování A. C.

(iv) *Okolnosti, za kterých byla videa pořízena*

Ochrana, kterou novinářům poskytuje článek 10 Úmluvy, jim je přiznána za předpokladu, že jednájí v dobré víře za účelem získání pravdivých a důvěryhodných informací, v souladu se zásadami odpovědné žurnalistiky (např. *Bladet Tromsø a Stensaas proti Norsku*, č. 21980/93, rozsudek velkého senátu ze dne 20. května 1999, § 65; či *Fressoz a Roire proti Francii*, č. 29183/95, rozsudek velkého senátu ze dne 21. ledna 1999, § 54).

Článek 10 odst. 2 Úmluvy ovšem neposkytuje ochranu zcela neomezené svobodě projevu, a to ani v případech, kdy se média vyjadřují k otázkám veřejného zájmu. S ohledem na zásadní roli, kterou sdělovací prostředky představují v demokratické společnosti, nemohou být novináři zproštěni povinnosti dodržovat trestněprávní pravidla (*Stoll proti Švýcarsku*, č. 69698/01, rozsudek velkého senátu ze dne 10. prosince 2007, § 102; či *Monnat proti Švýcarsku*, č. 73604/01, rozsudek ze dne 21. září 2006, § 66). Novináři nemohou požadovat vynětí z působnosti trestněprávních předpisů jen z toho důvodu, že se trestného činu dopustili při výkonu svého povolání (srov. *Pentikäinen proti Finsku*, č. 11882/10, rozsudek velkého senátu ze dne 20. října 2015, § 91).

Mezi stranami nebylo sporu o tom, že použití skryté kamery nebylo vnitrostátním právem zcela zakázáno. Tento způsob mohl být použit, pokud zde existoval převažující zájem veřejnosti na uveřejnění určité informace, za předpokladu, že taková informace nezasáhne do práv člověka na lidskou důstojnost.

Soud v tomto ohledu uvedl, že je potřeba rozlišovat mezi okolnostmi, za kterých bylo natočeno první video, a okolnostmi, za kterých byla pořízena zbývající dvě. Zatímco první video bylo pořízeno na veřejném prostranství, kde mohl A. C. očekávat, že jeho jednání bude sledováno či dokonce zaznamenáno na kameře, a to zejména s ohledem na skutečnost, že byl významnou politickou osobou, ostatní videa byla pořízena v soukromých prostorách, kam se A. C. dostavil za účelem projednání první nahrávky, a kde tedy mohl oprávněně očekávat, že zde nebude do jeho práva na respektování soukromého života zasahováno.

(v) *Obsah, forma a dopady odvysílání videí*

Z podání stran vyplynulo, že první video zachytilo A. C. jak vchází do herny a účastní se hazardní hry, zatímco druhé a třetí ho zachytilo, jak se snaží přesvědčit novináře, aby první video popsali jako pokus, ke kterému se uchýlil z důvodu plnění povinností vyplývajících z jeho politické funkce, výměnou za to, že se zúčastní živého vysílání.

Po odvysílání předmětných videí byl A. C. odvolán ze své funkce, což lze považovat za důsledek, který měl na A. C. závažný dopad.

(vi) *Závažnost uložené sankce*

Stěžovatelce byla uložena pokuta ve výši 100 tis. eur za každý z televizních pořadů, v rámci nichž byla videa odvysílána, a dále povinnost uveřejnit ve svém vysílání obsah tohoto rozhodnutí, a to po dobu třech po sobě jdoucích dní.

S ohledem na to, že vnitrostátní úprava umožňovala uložení mnohem přísnějších sankcí, a dále s ohledem na to, že sankce byly uloženy stěžovatelce, a nikoli samotným novinářům, kteří se porušení dopustili, dospěl Soud k závěru, že uložené sankce byly poměrně mírné.

(vii) *Závěr*

Soud s ohledem na výše uvedené konstatoval, že rozhodnutí vnitrostátních soudů ohledně druhého a třetího videa nevybočilo z prostoru pro uvážení, který jim v těchto otázkách náleží. Jakkoli zveřejnění informací, jejichž zdrojem tato videa byla, byla ve veřejném zájmu, odvysílání samotných videí, která byla natáčena v prostorách, kde A. C. mohl oprávněně očekávat, že je jeho soukromí respektováno, již nepřiměřeně zasáhlo do jeho práva na respektování soukromého života, a proto uložení sankcí stěžovatelce nebylo nepřiměřeným zásahem do její svobody projevu.

Jinak tomu ovšem bylo v případě prvního videa, kdy i jeho samotné odvysílání bylo s ohledem na veřejnou známost A. C. a veřejnost prostor, ve kterém bylo natočeno, pokryto svobodou projevu stěžovatelky. Uložení sankcí za jeho odvysílání tedy porušilo článek 10 Úmluvy.

TRESTNÍ ŘÍZENÍ

Rozsudek ze dne 23. ledna 2018 ve věci č. 58683/08 – Kuchta proti Polsku

Senát čtvrté sekce Soudu rozhodl jednomyslně o porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d) Úmluvy, které chrání právo obviněného vyslyšet svědky obžaloby, z toho důvodu, že trestní soud neumožnil stěžovateli vyslechnout spoluobviněného, jehož výpověď byla přitom rozhodující pro závěr o stěžovatelově vině.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatel byl v roce 2006 spolu se sedmi dalšími podezřelými obviněn z podvodu, v němž sehrál ústřední úlohu P. N., obchodní zástupce společnosti poskytující mobilní telefonní služby, který měl prodávat telefony za zvýhodněné sazby, jež byly přitom vyhrazeny katolickým farnostem. P. N. při policejním výslechu vše

přiznal a uvedl, že spoluobvinění o nesrovnalostech v nabízených smlouvách věděli. P. N., který po podání obžaloby pobýval v cizině, požádal okresní soud, aby vedl řízení v jeho nepřítomnosti; soud žádosti vyhověl a jeho výpověď z přípravného řízení přečetl. Ostatní obvinění se k výpovědi nevyjádřili. Okresní soud dále vyslechl svědky i stěžovatele, který vysvětlil svoji verzi událostí, zejména svůj postup poté, co zjistil, že faktura, kterou měl zaplatit, byla ve skutečnosti vystavena na farnost. Podle něj stála jeho obvinění pouze na dvou prvcích, a sice sporných smlouvách, které však nepodepsal, a nesoudržné a nejasné výpovědi P. N., který se obviňováním ostatních snažil dosáhnout snížení trestu.

Okresní soud všechny obžalované shledal vinnými, a to ve vztahu ke stěžovateli na základě výpovědi P. N., ostatních obžalovaných a svědků, jakož i listinných důkazů. Podle okresního soudu byla výpověď P. N. logická, soudržná a podpořená dalšími důkazy, zejména výpověďmi ostatních obžalovaných, přičemž popis událostí jich se týkajících vztáhl i na stěžovatele s tím, že nebylo pravděpodobné, že by se P. N. vystavil riziku odhalení a že by sporné smlouvy nabízel zákazníkům, s nimiž se osobně neznal.

Stěžovatel se odvolal mimo jiné s poukazem na to, že jeho odsouzení bylo založeno na výpovědi P. N., kterého nikdy neměl možnost vyslechnout nebo nechat vyslechnout, přičemž vzájemná konfrontace na jednání soudu by pomohla vysvětlit rozpory mezi jejich verzemi událostí, zejména otázku, zda stěžovatel věděl o podvodném charakteru sporných smluv. Krajský soud odvolání zamítl s tím, že rozsudek okresního soudu je pečlivě odůvodněn a vysvětluje důvody pro odmítnutí stěžovatelovy verze událostí.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČL. 6 Odst. 1 a 3 písm. d) ÚMLUVY

Úvodem Soud zamítl námitku nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy, kterou vznesla vláda, a to mimo jiné s odvoláním na svou judikaturu (*Kachan proti Polsku*, č. 11300/03, rozsudek ze dne 3. listopadu 2009, § 28–29), podle níž nebyl stěžovatel povinen napadnout u ústavního soudu uplatněná ustanovení trestního řádu, která okresnímu soudu umožňovala vést řízení v nepřítomnosti P. N.

Ve věci samé Soud předně připomněl obecné zásady vyplývající z jeho judikatury, které shrnul zejména ve věcech *Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému království* (č. 26766/05 a 22228/06, rozsudek velkého senátu ze dne 15. prosince 2011) a *Schtschaschwili proti Německu* (č. 9154/10, rozsudek velkého senátu ze dne 15. prosince 2015) ve vztahu k výpovědím nepřítomných svědků, ale které lze obdobně použít i na výpověď nepřítomného spoluobviněného. Soud podle uvedených rozsudků především zkoumá spravedlivost řízení jako celku a ověřuje nejenom respektování práv ob-

hajoby, ale i zájem veřejnosti a obětí na řádném trestním stíhání a případně také zájem svědků. Článek 6 odst. 3 písm. d) zakotvuje zásadu provádění důkazů proti obviněnému v rámci veřejného kontradiktorního projednání před soudem. Výjimky lze připustit pouze s výhradou práv obhajoby, která dávají obviněnému vhodnou a dostatečnou možnost zpochybnit usvědčující svědectví a vyslechnout tyto svědky, ať už při jejich výpovědi nebo později. Právo dosáhnout předvedení svědka však není absolutní a vnitrostátní soud přísluší, aby o nutnosti či vhodnosti jeho předvedení rozhodl. Připuštění důkazu výpovědi, kterou nepřítomný svědek učinil v přípravném řízení a která představuje jediný nebo rozhodující důkaz viny, nepředstavuje automaticky porušení článku 6 Úmluvy; je ale velmi významným faktorem při posouzení celkové spravedlivosti řízení. Při přezkumu slučitelnosti použití takové výpovědi jako důkazu je třeba ověřit: (i) zda existoval závažný důvod pro nepředvolání svědka, potažmo pro připuštění jeho výpovědi jako důkazu, (ii) zda byla výpověď nepřítomného svědka jediným či rozhodujícím důkazem viny a (iii) zda byly obtíže způsobené obhajobě v důsledku připuštění takového důkazu vyváženy kompenzačními faktory, zejména pevnými procesními zárukami, které musí být tím silnější, čím je význam takové výpovědi větší.

Pro nepředvolání svědka a pro použití jeho výpovědi jako důkazu musí mít nalézací soud závažný důvod. P. N. byl v postavení obžalovaného, který i v případě předvolání mohl využít svého práva nevypovídat. Podle krajského soudu však nebylo jeho předvolání nutné pro zjištění pravdy s ohledem na vyčerpávající, logický a přesvědčivý charakter jeho výpovědi v přípravném řízení, jeho důvěryhodnost a absenci pochybností o vině stěžovatele. Soud připustil, že důvody pro nepředvolání svědka mohou být různé a že mu nepřisluší posuzovat potřebu nebo vhodnost předvolání svědka namísto vnitrostátních soudů (*Van Wesenbeek proti Belgii*, č. 67496/10 et 52936/12, rozsudek ze dne 23. května 2017, § 97). V každém případě absence závažného důvodu pro nepředvolání svědka sama o sobě nečiní řízení nespravedlivým, ale je významným faktorem při posouzení celkové spravedlivosti řízení.

Při posouzení významu výpovědi P. N. pro odsouzení stěžovatele je třeba přihlídnout k důkazní hodnotě ostatních použitých důkazů. Soud v první řadě vezme v úvahu, jak se k otázce, zda šlo o jediný nebo rozhodující důkaz, postavily vnitrostátní soudy. Vnitrostátní soudy v projednávané věci odkázaly na veškeré důkazy ve spise, takže sporná výpověď nebyla jediným důkazem obžaloby, podle Soudu je ale zřejmé, že tato výpověď sehrála v odsouzení stěžovatele rozhodující roli. Prokázání, že byl spáchán trestný čin, a stupně viny vyžadovalo určit existenci trestného záměru a vědomí protiprávnosti vytykaného jednání. V tom vycházely vnitrostátní soudy z výpovědi P. N.,

kteřou měly jiné výpovědi spoluobviněných a další důkazy potvrzovat. Výpovědi spoluobviněných ani jiné důkazy však neprokazovaly vědomí stěžovatele o protiprávnosti jeho smlouvy a jeho trestný záměr; tuto okolnost mohl objasnit jen P. N. jako očitý svědek, jehož však stěžovatel neměl možnost dát vyslechnout (*Tseber proti České republice*, č. 46203/08, rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, § 56).

Pokud jde o dostatečné procesní záruky pro vyvážení obtíží spojených s připuštěním výpovědi P. N., Soud ve své judikatuře považoval za relevantní způsob, jakým vnitrostátní soudy zvážily neověřené důkazy, provedení dalších důkazů obžaloby a jejich důkazní hodnotu a procesní opatření přijaté s cílem kompenzovat nemožnost křížového výslechu svědků. Podle Soudu sice vnitrostátní soudy v projednávané věci přezkoumaly důvěryhodnost výpovědi P. N. ve světle ostatních důkazů, ale nic nenavědčuje tomu, že by této výpovědi přiznaly s ohledem na nemožnost křížového výslechu nižší význam (*Van Wesenbeek proti Belgii*, cit. výše, § 109). S ohledem na význam této výpovědi nemohl samotný přezkum její důvěryhodnosti nahradit absenci výslechu tohoto svědka obhajobou, protože neumožňoval získat poznatky, které mohou vyplýnout z konfrontace mezi obžalovaným a tím, kdo jej obžalovává (*Tseber proti České republice*, cit. výše, § 65). Z odůvodnění rozsudků vnitrostátních soudů nevyplývá, že by tyto soudy do hloubky a ve světle kritérií judikatury Soudu přezkoumaly význam předvolání P. N. pro zjištění pravdy a záruky, které mohly vyrovnat obtíže obhajoby. P. N. byl též vyslechnut toliko policií a ani soud, ani stěžovatel nemohli P. N. pozorovat při jeho výslechu s cílem posoudit jeho důvěryhodnost a hodnověrnost jeho výpovědi (*Tseber proti České republice*, rozsudek cit. výše, § 60). Podle Soudu pro vyrovnání obtíží způsobených nepřítomností P. N. nestačí, že měl stěžovatel možnost předstírat svoji verzi událostí, zpochybnit ostatní usvědčující důkazy a navrhnout další důkazy, protože neměl v žádné fázi řízení příležitost zpochybnit upřímnost a spolehlivost svědka za pomoci křížového výslechu (*Tseber proti České republice*, cit. výše, § 63). Ostatní svědecké výpovědi a usvědčující důkazy potvrzující výpověď P. N. nemohly prokázat stěžovatelovu vinu. Není rozhodující, že P. N. využil svých práv podle polského trestního řádu, včetně práva nevypovídat. Konečně při posouzení významu toho, že stěžovatel v řízení před okresním soudem nežádal o možnost vyslechnout P. N., je třeba vzít v potaz, že nebyl zastoupen advokátem.

Podle Soudu za zvláštních okolností projednávané věci neměl stěžovatel dostatečnou a vhodnou možnost zpochybnit výpověď P. N., jež byla rozhodujícím důkazem jeho spoluúčasti na použití padělané listiny. Nedostalo se mu tudíž spravedlivého projednání věci a došlo k porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d) Úmluvy.

Rozsudek ze dne 13. března 2018 ve věci č. 10839/09 – *Ebedin Abi proti Turecku*

Senát druhé sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že neposkytnutím vězeňské stravy, která by odpovídala dietě, jež byla stěžovateli z důvodu jeho zdravotních problémů předepsána lékařem, byl stěžovatel vystaven špatnému zacházení ve smyslu článku 3 Úmluvy.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatel trpící cukrovkou a ischemickou srdeční poruchou byl v roce 2008 odsouzen k trestu odnětí svobody za trestný čin terorismu. Na začátku výkonu trestu absolvoval lékařské vyšetření, ze kterého vyplynulo, že vzhledem ke svým zdravotním potížím potřebuje stravu, která bude odpovídat dietě s nízkým obsahem cholesterolu. Podle lékařské zprávy by měl být jeho jídelníček být bohatý na drůbež a zeleninu, a naopak by v něm mělo být jen omezené množství hovězího masa a saturovaných tuků.

Jelikož stěžovateli ve věznici odpovídající dietní strava poskytována nebyla, obrátil se s tímto požadavkem napřed na vězeňskou správu a následně se stížností na postup vězeňských orgánů na vnitrostátní soudy. Ty nicméně dospěly k závěru, že s ohledem na omezené finanční prostředky stěžovateli předepsaná strava nabídnuta být nemohla a postačilo, že mu byla poskytována alespoň strava bez soli a koření.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 3 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že neposkytnutím takové stravy během výkonu trestu, která by odpovídala dietě, jež mu byla předepsána lékařem, porušily vnitrostátní orgány jeho právo na život ve zdraví.

Soud úvodem připomněl, že stát musí zajistit, aby podmínky zbavení svobody respektovaly lidskou důstojnost a aby osoby zbavené svobody nebyly vystaveny tísní nebo strádání o intenzitě přesahující nevyhnutelný stupeň utrpení spojeného se zbavením svobody (*Kudła proti Polsku*, č. 30210/96, rozsudek velkého senátu ze dne 26. října 2000, § 94). Neposkytnutí přiměřené lékařské péče a zbavení svobody nemocné osoby v nepřiměřených podmínkách bude v zásadě představovat zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy (*Ilhan proti Turecku*, č. 22277/93, rozsudek velkého senátu ze dne 27. června 2000, § 87). Soud dále vyzdvihl povinnost chránit zdraví a pohodu osob zbavených osobní svobody obecně, která s sebou mimo jiné nese povinnost zajistit jim vhodné stravování (*Ilascu a ostatní proti Moldavsku a Rusku*, č. 48787/99,

§ 451, rozsudek velkého senátu ze dne 8. července 2004)

Soud konstatoval, že mezi stranami nebylo sporu o tom, že stěžovatel trpěl zdravotními problémy, které vyžadovaly dietní stravování, a posuzoval tak, zda zdravotní péče, která byla stěžovateli ve vězeňském zařízení poskytována, byla dostatečná a zda nevyhovění jeho nároku na dietní stravu bylo slučitelné s článkem 3 Úmluvy. Soud přitom podotkl, že požadavek na zvláštní dietu vyplýval ze dvou lékařských zpráv a že stěžovateli a dalším třiceti sedmi odsouzeným se zdravotními problémy byla poskytována úplně stejná strava jako ostatním odsouzeným s jediným rozdílem spočívajícím v nižším obsahu soli a koření.

Soud důrazně odmítl argument, který vzal v úvahu vnitrostátní soud, že poskytnutí zvláštní stravy stěžovateli by bylo možné pouze při zvýšení denních stravovacích jednotek na odsouzeného, které v rozhodné době činily 3 turecké liry denně (cca 36 Kč). Připomněl, že z jeho předchozí judikatury vyplývá povinnost státu, aby osobám, které jsou dlouhodobě omezeny na osobní svobodu, byla zajištěna dostatečná a vhodná strava (např. *Chkhartishvili proti Řecku*, č. 22910/10, rozsudek ze dne 2. května 2013, § 61). Soud ocenil, že předmětná věznice měla vlastní vývařovnu, kde pokrmy pro odsouzené připravoval zvláštní personál, avšak shledal, že denní výše stravovacích jednotek neumožňovala věznici poskytnout nemocným odsouzeným zvláštní stravu, ačkoli jim byla předepsána lékařem.

Poznamenal dále, že právo odsouzeného na zvláštní stravu odpovídající jeho dietě vyplývalo i z vnitrostátní právní úpravy a výše stravovacích jednotek měla náročnosti konkrétní diety předepsané lékařem odpovídat. Soud učinil závěr, že odmítnutí poskytnout stěžovateli dietní stravu předepsanou lékařem nebylo v žádném případě možné odůvodnit ekonomickými důvody, když zákon stanovil, že na stravování nemocných odsouzených budou vyhrazeny zvláštní prostředky. Soud také upozornil, že ani státní zástupce, ani vnitrostátní soud nezjišťovali, zda se vedení věznice pokoušelo o navýšení stravovacích jednotek za tímto účelem požádat.

Soud dále odmítl argument vlády, že si stěžovatel mohl vhodné potraviny nakupovat sám od externího dodavatele nebo z dobře zásobené vězeňské kantýny. Uvedl, že dle tohoto řešení by stěžovatel musel vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nést větší finanční břemeno než zdraví odsouzení, což by bylo v rozporu s povinností státu zorganizovat vězeňský systém tak, aby zajišťoval respekt k lidské důstojnosti bez ohledu na možné logistické či finanční obtíže (např. *Benediktov proti Rusku*, č. 106/02, rozsudek ze dne 10. května 2007, § 37).

Soud se následně zabýval otázkou, zda v důsledku neposkytnutí dietní stravy došlo u stěžovatele ke zhoršení jeho zdravotního stavu. Připomněl, že ačkoli

tvrzení týkající se zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy je třeba podpořit příslušnými důkazy (*Klaas proti Německu*, č. 15473/89, rozsudek ze dne 22. září 1993, § 30), pro osobu zbavenou osobní svobody může být obtížné, aby svá tvrzení doložila lékařskými záznamy (*Ayan proti Turecku*, č. 24397/03, rozsudek ze dne 12. října 2010, § 55). Vyzdvihl, že stěžovatel využil všechny zákonné možnosti, aby si na neposkytování předepsané dietní stravy stěžoval. Vnitrostátní orgány však na jeho výzvy nijak nereagovaly. Za situace, kdy stěžovatel, který byl ve výkonu trestu, neměl možnost navštívit lékaře dle vlastního výběru, bylo povinností vězeňské správy nechat jeho stížnosti na zhoršení zdravotního stavu stejně jako jídelníček, který mu byl předepsán, přezkoumat specialistou. Vnitrostátní orgány však nijak neusilovaly o to zjistit, zda strava poskytovaná stěžovateli byla vhodná nebo zda neplnění dietních požadavků mělo na stěžovatelovo zdraví negativní dopady. K tomu Soud také podotkl, že v listopadu 2008 musel být stěžovatel z důvodu bolesti na hrudníku akutně hospitalizován. Učinil proto závěr, že vláda neposkytla žádné vysvětlení k dopadům praxe věznice na zdravotní stav stěžovatele a touto otázkou se vnitrostátní orgány vůbec nezabývaly.

Soud tak shrnul, že vnitrostátní orgány nepřijaly nezbytná opatření k ochraně zdraví a pohody stěžovatele, a nezajistily tak podmínky zbavení svobody, které by respektovaly lidskou důstojnost ve smyslu článku 3 Úmluvy. Došlo proto k porušení tohoto ustanovení Úmluvy.

ZDRAVOTNICTVÍ

Rozhodnutí ze dne 23. ledna 2018 ve věci č. 1828/18 – Afiri a Biddarri proti Francii

Výbor páté sekce Soudu jednomyslně odmítl pro zjevnou neopodstatněnost stížnost namítající porušení článku 2 Úmluvy zakotvujícího právo na život v souvislosti s rozhodnutím o ukončení poskytování léčby dítěti v chronickém vegetativním stavu, které bylo přijato navzdory nesouhlasu jeho rodičů.

I. Skutkové okolnosti

Stížnost podali rodiče čtrnáctileté dívky I. trpící vážnou neuromuskulární poruchou. Dne 22. června 2017 I. upadla po zástavě srdce a dechu do stavu bezvědomí. Byla hospitalizována a napojena na umělou plicní ventilaci. Dne 7. července 2017 proběhla porada zdravotnického týmu, kde se všichni zúčastnění vyslovili ve prospěch odpojení I. od přístrojů, jelikož u ní došlo k značnému poškození mozku. Během následujících dnů se stěžovatelé několikrát setkali s ošetřujícím lékařem své dcery, přičemž vyjádřili svůj nesouhlas s ukončením její léčby. Dne 21. července 2017 byl proto

ve smyslu příslušných ustanovení zákona o veřejném zdraví realizován tzv. kolektivní postup, a to za účasti celého zdravotnického týmu, jakož i profesora M. – odborníka v oblasti pediatrie – v roli externího poradce. Účastníci opět dospěli k závěru ve prospěch ukončení léčby, a to z důvodu závažných neurologických poškození a prakticky nulové šance na zlepšení stavu pacientky, která upadla do stavu areaktivního kómatu. Zápis ze setkání byl doručen stěžovatelům s upozorněním, že mají právo napadnout závěry kolegia u správního soudu. Stěžovatelé tak následně učinili a správní soud si vyžádal znalecký posudek od kolegia tří znalců. Ti ve své zprávě uvedli, že I. se nachází v „chronickém vegetativním stavu“ s „katastrofickou neurologickou prognózou“, není schopna jakékoliv komunikace s okolím a došlo u ní k nezvratnému poškození mozku; další poskytování péče se proto jeví jako nepřiměřené. Dne 7. prosince 2017 správní soud žalobu stěžovatelů zamítl, přičemž se odvolal na zmíněný znalecký posudek a poukázal na nemožnost zjistit přání I. v otázce pokračování léčby. Stěžovatelé se proti tomuto rozhodnutí odvolali k nejvyššímu správnímu soudu, který dne 5. ledna 2018 jejich odvolání zamítl. Vycházel přitom ze závěrů znaleckého posudku, jakož i ze skutečnosti, že tyto závěry nebyly nikým odborně zpochybněny; verdikt zdravotnického týmu ze dne 21. července 2017 byl tudíž v souladu se zákonem. Nejvyšší správní soud učinil závěr, že nyní je na příslušném lékaři, aby po zvážení všech okolností případu rozhodl, zda a kdy dojde k ukončení poskytování léčby.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

TVRZENÉ PORUŠENÍ ČLÁNKU 2 ÚMLUVY

Stěžovatelé namítali porušení práva na život své dcery dle článku 2 Úmluvy s poukazem na to, že o ukončení poskytování léčby jejich dcery rozhodli lékaři proti jejich vůli.

Soud úvodem připomněl, že otázku ukončení umělého udržování při životě je třeba posoudit pod úhlem pozitivních závazků státu vyplývajících z článku 2 Úmluvy (*Lambert a ostatní proti Francii*, č. 46043/14, rozsudek velkého senátu ze dne 5. června 2015, § 124). Soud v těchto případech věc posuzuje podle tří kritérií: *zaprvé*, zda je ve vnitrostátním právu a praxi zakotven legislativní rámec slučitelný s požadavky článku 2 Úmluvy; *zadruhé*, zda byla zohledněna přání dotčené osoby vyjádřená v minulosti, přání jejích blízkých osob, jakož i názor zdravotnického personálu; a *zatřetí*, zda je možné obrátit se na soudy, jestliže vzniknou pochybnosti o tom, jaké je nejlepší řešení v zájmu pacienta (tamtéž, § 143). Soud dále zopakoval, že mezi členskými státy neexistuje shoda v otázce povolení ukončení umělého udržování při životě, byť většina států takový postup podle všeho umožňuje

(tamtéž, § 147); v této oblasti proto státy požívají jistého prostoru pro uvážení (tamtéž, § 148).

V návaznosti na uvedené se Soud věnoval dodržení zmíněných tří kritérií v projednávané věci. Co se týče právního rámce ukončení život udržující léčby ve Francii, Soud zkoumal příslušnou právní úpravu již ve výše citované věci *Lambert a ostatní*, přičemž shledal, že dostatečně jasně a přesně stanovuje pravidla pro rozhodování lékařů o ukončení poskytování péče (tamtéž, § 160). V mezidobí sice došlo k přijetí nového zákona v dané oblasti, ten se však nijak podstatně neliší od předchozí úpravy. V situaci, kdy se jedná o nezletilého pacienta, stávající zákon ukládá lékařům, aby se snažili o dosažení souhlasu rodičů s navrženým postupem; v projednávané věci k tomu navíc nejvyšší správní soud dodal, že hlavní ohled je vždy potřeba brát na nejlepší zájem dítěte. Podle Soudu vnitrostátní právo tak, jak je vykládáno nejvyšším správním soudem, upravuje situace nesouhlasu rodičů s ukončením poskytování léčby jejich dítěte způsobem, který je v souladu s požadavky článku 2 Úmluvy.

Pokud jde o zohlednění přání dotčené osoby, jejích blízkých osob a názoru zdravotnického personálu, Soud předně připomněl, že i když je příslušný postup ve francouzském právu označován jako ‚kolektivní‘ a zahrnuje několik konzultací (se zdravotnickým personálem pečujícím o pacienta, minimálně s jedním dalším lékařem a s rodinou či jinými blízkými osobami pacienta), přijetí konečného rozhodnutí je ve výlučné kompetenci ošetřujícího lékaře (tamtéž, § 163). Přání pacienta, resp. rodičů nezletilého nicméně musí být brána v potaz a rozhodnutí ošetřujícího lékaře musí být odůvodněno. V projednávané věci proběhl příslušný postup v souladu se zákonem. Profesor M., který se ho účastnil jako externí poradce, nebyl v hierarchickém vztahu s ošetřujícím lékařem. Byly slyšeny názory všech členů zdravotnického týmu. Ještě před započítáním formálního postupu proběhlo několik setkání ošetřujícího lékaře se stěžovateli. Dle Soudu při

absenci shody mezi členskými státy v otázce zastavení léčby spadá uspořádání rozhodovacího procesu včetně určení osoby, která přijme konečné rozhodnutí, do prostoru pro uvážení státu (tamtéž, § 168). Ve světle uvedeného Soud shledal, že rozhodovací proces v projednávané věci respektoval nároky plynoucí z článku 2 Úmluvy.

Třetím a posledním zkoumaným kritériem byla dostupnost soudního přezkumu. Soud ve vztahu k projednávané věci zdůraznil, že rozhodnutí o ukončení léčby ze dne 21. července 2017 mohli stěžovatelé napadnout u správního soudu, což i učinili. Příslušný soud v těchto případech rozhoduje bezodkladně, přičemž může vydat předběžné opatření včetně pozastavení výkonu napadeného rozhodnutí. Je rovněž oprávněn přistoupit k celkovému posouzení zákonnosti rozhodnutí, a to v případě potřeby i v rozšířeném složení a po nařízení znaleckého posudku. Může případně zkoumat i slučitelnost příslušné zákonné úpravy s Úmluvou (tamtéž, § 171–172). V projednávané věci se správní soud zabýval nejen nutností pozastavení výkonu napadeného rozhodnutí, ale i celkovým posouzením jeho zákonnosti, a to po nařízení znaleckého posudku, který byl vypracován na základě podrobného vyšetření pacientky. Soud navíc upozornil na to, že oba správní soudy rozhodovaly v projednávané věci výjimečně v rozšířeném složení tří soudců a jejich rozhodnutí byla pečlivě odůvodněna. Vzhledem k uvedenému Soud dospěl k závěru, že soudní přezkum dle francouzského práva je v souladu s požadavky článku 2 Úmluvy.

S ohledem na výše uvedené Soud konstatoval, že v projednávané věci vnitrostátní orgány dostaly svým pozitivním závazkům vyplývajícím z článku 2 Úmluvy, a to s přihlédnutím k prostoru pro uvážení, který jim tu náleží. Stížnost proto odmítl pro zjevnou neopodstatněnost.

ZÁVĚREM...

Závěrem obvyklá rychlá sonda do toho, co by vám z nejnovější štrasburské judikatury nemělo přistě uniknout.

Ve vztahu k **České republice** Soud vydal dvě rozhodnutí. V tragickém příběhu násilí na ročním dítěti *Polcarová proti České republice* (č. 52256/15, rozhodnutí ze dne 15. května 2018) Soud shledal, že stěžovatelka nevyčerpala řádně všechny vnitrostátní prostředky nápravy, které měla k dispozici.

Ve věci *Novotný proti České republice* (č. 16314/13, rozsudek ze dne 7. června 2018) Soud shledal porušení článku 8 Úmluvy, jelikož se stěžovatel, jehož **otcovství** k Z. bylo v roce 1970 určeno soudem, nemohl domáhat nápravy situace, ačkoli v roce 2012 testy DNA jeho otcovství k Z. jednoznačně vyloučily. Dodejme, že v obecné rovině byla situace vyřešena novelou zákona o zvláštních řízeních soudních, která s účinností od 30. září 2017 v novém ustanovení § 425a zakotvila pravidlo, dle něhož se v obdobných případech lze domáhat obnovy řízení o určení otcovství i po třech letech od právní moci původního rozhodnutí.

Z judikátů vydaných proti **jiným státům** zmiřme na prvním místě věc *Correira de Matos proti Portugalsku* (č. 56402/12, rozsudek velkého senátu ze dne 4. dubna 2018), v níž Soud nejtěsnějším poměrem devíti hlasům proti osmi shledal, že povinné právní zastoupení v řízeních o méně závažných trestných činech i u osob s právnickým vzděláním neporušuje jejich právo obhajovat se osobně nebo za pomoci advokáta podle vlastního výběru zakotvené v čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. c) Úmluvy.

V právě uplynulém čtvrtletí Soud rozhodl tři případy, v nichž posuzoval **opatření vnitrostátních orgánů přijatá na základě práva Evropské unie**. Ani v jednom z nich přitom neshledal porušení Úmluvy. Ve věci *Pirozzi proti Belgii* (č. 21055/11, rozsudek ze dne 17. dubna 2018) šlo o uplatnění **evropského zatýkacího rozkazu** vydaného za účelem zajištění výkonu trestu odnětí svobody, k němuž byl stěžovatel odsouzen v nepřítomnosti. Předmětem věci *Baydar proti Nizozemsku* (č. 55385/14, rozsudek ze dne 24. dubna 2018) bylo odmítnutí nejvyššího soudu položit v trestním řízení proti stěžovateli **předběžnou otázku k Soudnímu dvoru Evropské unie**. Konečně ve věci *O'Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd proti Irsku* (č. 44460/16, rozsudek ze dne 7. června 2018) Soud posuzoval dopad opatření omezující lov slávek, který stěžovatelka provozovala, přijatých v rámci **provedení dvou evropských směrnic na ochranu životního prostředí**, na stěžovatelčina majetková práva.

Velmi důležitý judikát byl vydán ve věci *Centrum för Rättsvisa proti Švédsku* (č. 35252/08, rozsudek ze dne 19. června 2018), v níž Soud posuzoval podmínky, za nichž švédské **tajné služby mohou monitorovat veškerou mobilní a elektronickou komunikaci**, která přesahuje hranice země. Byť ve švédském systému shledal určité nedostatky, zejména co do předávání údajů jiným státům, konstatoval, že s ohledem na přesně a podrobně zákonem vymezený rozsah sledování, jeho časové omezení, povolovací řízení odehrávající se před soudem a existenci několika nezávislých kontrolních mechanismů obsahuje dostatečné záruky proti zneužití, a není tak v rozporu s článkem 8 Úmluvy.

Nové a aktuální otázky Soud řešil ve věci *Benedik proti Slovinsku* (č. 62357/14, rozsudek ze dne 24. dubna 2018), v níž na pozadí případu vyšetřování údajného přechovávání a šíření dětské pornografie posuzoval, za jakých podmínek mohou orgány činné v trestním řízení od **poskytovatelů internetového připojení** požadovat odhalení totožnosti uživatele, jemuž byla v daný okamžik přidělena určitá **dynamická IP adresa**.

S ohledem na nemalé zhrubnutí veřejné a politické diskuze, jehož jsme v České republice v poslední době svědky, lze za důležitou považovat i věc *Stomakhin proti Rusku* (č. 52273/07, rozsudek ze dne 9. května 2018), v níž Soud blíže definoval **hranici mezi povolenou kritikou a projevy z nenávisti**.

Věc *Čakarević proti Chorvatsku* (č. 48921/13, rozsudek ze dne 26. dubna 2018) je pak příkladem **pokrytí sociálních práv Úmluvou**. Soud rozhodl, že uložení povinnosti vrátit příspěvky v nezaměstnanosti, které stěžovatelka pobírala v dobré víře, ale z důvodu omylu státních orgánů neoprávněně, aniž byla přezkoumána přiměřenost tohoto opatření, zejména s ohledem na sociální situaci a zdravotní stav stěžovatelky, představuje porušení jejích majetkových práv chráněných článkem 1 Protokolu č. 1.

Pro zajímavost lze konečně zmínit i věc *Hansen proti Norsku* (č. 48852/17, rozhodnutí ze dne 29. května 2018), v níž Soud odmítl pro zjevnou neopodstatněnost stížnost odsouzeného masového vraha, známého pod svým dřívějším jménem *Anders Breivik*, na **podmínky ve vězení**, v němž si odpykává trest.

Krásné letní dny!

Petr Konůpka,
zástupce vládního zmocněnce